

**PUOLUSTUSVOIMAT - KIRJANPITOYKSIKÖN
TOIMINTAKERTOMUS JA
TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2020**

1.	TOIMINTAKERTOMUS.....	2
1.1.	Johdon katsaus.....	2
1.2.	Tuloksellisuus	4
1.3.	Vaikuttavuus	13
1.3.1.	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	13
1.4.	Toiminnallinen tehokkuus	14
1.4.1.	Toiminnan tuottavuus	14
1.4.2.	Toiminnan taloudellisuus.....	15
1.4.3.	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	16
1.4.4.	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	19
1.5.	Tuotokset ja laadunhallinta	20
1.5.1.	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	20
1.5.2.	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	21
1.6.	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	22
1.7.	Tilinpäätösanalyysi.....	25
1.7.1.	Rahoituksen rakenne	25
1.7.2.	Talousarvion toteutuminen.....	25
1.7.3.	Tuotto- ja kululaskelma	26
1.7.4.	Tase	28
1.8.	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	30
1.9.	Arviointien tulokset.....	31
1.10.	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	31
2.	TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA	32
3.	TUOTTO- JA KULULASKELMA	38
4.	TASE	39
5.	LIITETIEDOT	41
6.	ALLEKIRJOITUS.....	64

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1. Johdon katsaus

Vuosi 2020 on ollut Puolustusvoimille muun yhteiskunnan tapaan poikkeuksellinen COVID-19-epidemian vuoksi. Maaliskuussa Puolustusvoimat siirtyi poikkeusjärjestelyihin, joissa toimintatavat, asevelvollisten koulutus ja henkilöstön työskentely muutettiin vastaamaan epidemian aiheuttamaa tilannetta. Varusmiehet jaettiin joukko-osastoissa kolmeen erilliseen osastoon, toimintoja hajautettiin ja henkilöstöä siirtyi etätöihin. Puolustusvoimien operatiivinen johtamiskyky hajautettiin ja johtamisen tuki sekä palvelutuotanto varmistettiin. Harjoitustoimintaa supistettiin, kertausharjoituksia peruutettiin ja niiden toteutustapaa muutettiin.

Toiminnan sopeuttamisesta ja poikkeusjärjestelyistä huolimatta tärkeimmät Puolustusvoimille vuodelle 2020 asetetuista tulostavoitteista saavutettiin ja epidemian vaikutukset toimintaan kyettiin hallitsemaan. Puolustusvoimien valmius sekä alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen suorituskyvyt on ylläpidetty toimintaympäristön edellyttämällä tasolla. Tilanteen seuranta on ollut jatkuvaa ja tilannekuva mahdollisesti tarvittavan reagoitokyvyn.

Varusmiespalveluksessa koulutettiin noin 20 000 nuorta Puolustusvoimien reserviin. Puolustusvoimien kertausharjoituksissa koulutettiin yhteensä noin 14 500 ja vapaaehtoisissa harjoituksissa yhteensä noin 6 000 reserviläistä. Koulutettujen reserviläisten määrälle asetettuja tavoitevahvuuksia ei COVID-19-epidemiasta johtuvien rajoitusten vuoksi saavutettu. Sopeutetuista koulutusjärjestelyistä huolimatta koulutuksen laadulliset tavoitteet saavutettiin pääosin ja asevelvollisten kyselyiden tulokset ja arviot koulutuksesta olivat hyvät. Vapaaehtoisen maanpuolustuksen uudistetun lainsäädännön mukainen toiminta ja yhteistyö Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kanssa on käynnistynyt Puolustusvoimien näkökulmasta tyydyttävällä tasolla.

Puolustusvoimien henkilöstömäärä oli vuoden 2020 lopussa 12 520 ja lisäksi palkattua henkilöstöä palveli kriisinhallintatehtävissä 106 henkilöä. Sairauspoissaolojen määrä henkilötyövuosiin suhteutettuna laski edellisiin vuosiin verrattuna ja syksyllä toteutetun työilmapiiirikyselyn tuloksista on nähtävissä, että Puolustusvoimien työilmapiiiri on edelleen hyvällä tasolla. Puolustusvoimien palkattu henkilöstö on suoriutunut tehtävistään hyvin.

Puolustusvoimat ylläpiti kykyä muiden viranomaisten tukemiseen ja toteutti kaikki sille osoitetut, säädösten edellyttämät, virka-apu ja tukipyynnöt. Puolustusvoimat tuki poliisia, kun Uusimaa eristettiin 27.3.-15.4.2020 välisenä aikana COVID-19-epidemian leviämisen hallitsemiseksi. Keväällä Puolustusvoimat toimeenpani henkilösuojausten dekontaminointiprojektin, jossa käynnistettiin lyhyessä ajassa koetuotanto hengityssuojausten puhdistamiseksi. Projektin koetuotanto on päättynyt ja puhdistuslinjaston varallaolotilaa ylläpidetään toistaiseksi.

Puolustusvoimien kansainvälinen yhteistoiminta on ollut suurelta osin keskeytyksissä matkustusrajoitusten sekä harjoitustoiminnan supistamisen vuoksi. Suomen vuoden 2021 NORDEFCO-puheenjohtajakauden velvoitteet kyettiin valmistelemaan rajoitteista huolimatta. Aiejulistus Suomi-Ruotsi-Norja puolustusyhteistyön tiivistämiseksi allekirjoitettiin syyskuussa 2020 ja valmistelut sotilasstrategisella tasolla aloitettiin vuoden 2020 lopussa.

Puolustusvoimat osallistui vuonna 2020 11 kriisihallintaoperaatioon Euroopassa, Afrikassa ja Aasiassa. Afganistanin Resolution Support -operaatiosta kotiutettiin

joulukuussa noin 40 hengen vahvuinen suojausjoukkue ja Suomen osallistumisvahvuus laski operaatiossa noin 20 sotilaaseen.

Merivoimat asetti vuonna 2020 Naton nopean toiminnan joukkojen (NATO Responce Force, NRF) valmiuteen rannikkojääkäriyksikön sekä Katanpää-luokan miinantorjunta-aluksen. Maavoimat osallistui syksyllä Euroopan unionin taisteluosaston (European Battle Groups, EUBG) valmiusvuoroon panssaritiedusteluosastolla.

Materiaalisen valmiuden kehittäminen

Puolustusvoimien materiaalisen suorituskyvyn kehittämistä on vuonna 2020 jatkettu suunnitelman mukaisesti. COVID-19-epidemia on vaikuttanut hidastavasti joidenkin hankkeiden etenemiseen. Millog Oy:n kanssa allekirjoitettiin 16.12.2020 päivitetty strateginen kumppanuussopimus, joka kattaa sovitut kunnossapitotoiminnot vuosina 2021-2028.

Puolustusvoimien johtamisen ja tilannekuvan valmiutta kehitettiin jatkamalla yhteensopivien tietoliikenneverkkojen ja tietojärjestelmien rakentamista. Kyberpuolustuksen rakentamisen painopiste oli kybersuojaamisen kyvykkyyksissä. Sotilastiedustelulainsäädännön mukaisia uusia suorituskykyjä ja niiden käytön edellyttämiä toimivaltuuksia otettiin käyttöön.

Maapuolustuksen osalta merkittäviä kokonaisuuksia olivat panssaroidun miehistönkuljetusajoneuvon (PASI XA-180) elinjaksopäivitys sekä telakaluston modernisointihankkeet. Lisäksi toteutettiin panssaritorjunta-aseiden sekä taistelijan pimeätoimintavälineiden hankintoja ja päätettiin yhteispohjoismaisena hankintana toteutettavasta taistelijan suojanaamarihankinnasta. K9-panssarihaupitsiyksiköiden rakentaminen käynnistyi suunnitellusti.

Merivoimien käyttöön valmistuivat ensimmäiset Laivue 2000 -hankkeen mukaisesti elinjaksopäivitetyt Hamina-luokan alukset sekä peruskorjatut Jurmo-luokan joukkojenkuljetusveneet. Lisäksi toimeenpantiin rannikkovesien sukellusvenetorjuntaan tarkoitetun, Ruotsista hankittavan, kevyen torpedoasejärjestelmän vastaanottoammut. Laivue 2020 -hankkeen toimeenpano on edennyt suunnitelman mukaisesti.

Hornet-lentokaluston seuraajahankkeessa (HX-hanke) jatkettiin neuvotteluja tarjoajien kanssa. Osana hankkeen tiedonkeruuta ja tietojen varmentamista suoritettiin sotilaallisen suorituskyvyn evaluointeja sekä kotimaassa että ulkomailla. Keväällä 2020 Suomessa järjestetyssä arviointitapahtumassa (HX-Challenge) todennettiin hävittäjäehdokkaiden suorituskykyä Suomen toimintaympäristössä ja haastavissa talviolosuhteissa. Lopulliset tarjouspyynnöt ehdokkaille lähetettiin tammikuussa 2021.

1.2. Tuloksellisuus

Puolustusvoimien toiminnallisen tuloksellisuuden tärkein mittari on Puolustusvoimien kyky toteuttaa lakisääteiset tehtävänsä. Sen perustana on tuotettu sodan ajan suorituskky, tarkoituksenmukainen rauhan ajan organisaatio ja toimintamalli sekä vaatimukset täyttävä henkilöstöjärjestelmä.

Jäljempänä on esitetty arviot puolustusministeriön ja Puolustusvoimien välisen tulossopimuksen mukaisten, Puolustusvoimien tuloksellisuuteen liittyvien, tavoitteiden toteutumisesta. Tavoitteiden saavuttaminen on arvioitu valtion yhteisellä arviointiasteikolla 1 - 5. Arviointiasteikossa 1 = tavoitteesta on luovuttu, 2 = tavoite ei toteutunut, 3 = tavoite on osittain toteutunut, 4 = tavoite on saavutettu ja 5 = tavoite on ylitetty.

Toiminnalliset tulostavoitteet:

Puolustusvoimilla on riittävän ennakkovaroituksen mahdollistava sotilasstrateginen tilannekuva

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on ylläpitänyt tilannekuvaa toimintaympäristöstä vaaditulla tasolla. Tilannekuva on mahdollistanut valmiuden ylläpitämisen ja säätelyn.

Puolustusvoimat valvoo alueellista koskemattomuutta sekä ennalta ehkäisee ja tarvittaessa torjuu alueloukkaukset

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen suorituskky on ylläpidetty vaatimusten mukaisena ja Puolustusvoimien valmiutta on säädely toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti.

Pääesikunta on aluevalvontaviranomaisena ratkaissut sille kuuluvat aluevalvonta- ja ilmailulain mukaiset lupa-asiat.

Puolustusvoimilla on valmius torjua sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen koko maan alueella

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat kykenee kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjumaan sotilaallisen voiman käyttöä puolustussuunnitelman mukaisesti. COVID-19-epidemian vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan on kyetty hallitsemaan.

Puolustusvoimat kykenee muodostamaan painopisteen kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti torjuessaan sotilaallisen voiman käyttöä

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Painopiste kyetään muodostamaan suunnitelmien mukaisesti ja toimeenpanokyky on tarkastettu tarvittavilta osin.

Puolustusvoimilla on valmius tukea muita viranomaisia

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Virka-aputoiminta ja -valmius on toteutunut suunnitellulla tavalla ohjeiden mukaisesti. Merkittävimpänä virka-aputehtävänä Puolustusvoimat tuki poliisia kun Uusimaa eristettiin 27.3.-15.4.2020 välisenä aikana COVID-19-epidemian hallitsemiseksi.

Puolustusvoimilla on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Valmiutta kansainvälisen avun vastaanottamiseen ei ole vuonna 2020 kyetty harjoittelemaan ja kehittämään suunnitellun mukaisesti COVID-19-epidemian aiheuttamasta kansainvälisen harjoitustoiminnan supistamisesta johtuen.

Puolustusvoimat on toteuttanut sille osoitetut kriisinhallintatehtävät

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on osallistunut vuoden aikana 11 kriisihallintaoperaation toimeenpanoon Euroopassa, Afrikassa ja Aasiassa. Vuoden 2020 aikana päätettiin Euroopan Unionin merellinen EUNAVFOR MED Sophia -operaatio Välimerellä ja aloitettiin osallistuminen sitä seuranneessa EUNAVFOR MED Irini -operaatiossa.

Operaatioihin osallistuminen on toteutunut pääosin suunnitellulla tavalla. COVID-19-epidemia on kuitenkin vaikuttanut operaatioiden suunnitteluun sekä henkilöstön rotaatioon.

Puolustusvoimilla on valmius osallistua uusiin operaatioihin ja koulutus- ja neuvontatehtäviin

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Osallistumisvalmius uusiin operaatioihin on ylläpidetty.

Tuotokset ja laadunhallinta:

Alueellista koskemattomuutta on valvottu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueellista koskemattomuutta on valvottu ja alueellisen koskemattomuuden valvonnan suorituskyky on ylläpidetty valmiusvaatimusten mukaisena.

Alueloukkauksiin on reagoitu tilanteen vaatimalla tavalla

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueloukkauksiin on reagoitu ja niistä tiedottaminen on toteutunut ohjeistuksen mukaisesti.

Alueellinen koskemattomuus on turvattu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Alueellisen koskemattomuuden turvaamisen suorituskyky on ylläpidetty vaatimusten mukaisena. Puolustusvoimien suunnitelmat ovat voimassa ja niitä tarkennetaan tarvittaessa toimintaympäristön muuttuessa.

Joukkojen ja järjestelmien ylläpidon vaatimusten mukainen joukkotuotanto on toteutettu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Joukkotuotanto on toteutettu suunnitelmien mukaisesti vuoden 2020 aikana. COVID-19-epidemian vaikutukset Puolustusvoimien toimintaan on kyetty hallitsemaan.

Pyydetty virka-aputehtävät on toteutettu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimat on toteuttanut kaikki sille osoitetut, voimassa olevien säädösten mukaiset virka-apupyynnöt. Virka-apu tehtäviä toteutettiin 625 kertaa. Pääosa virka-aputehtävistä oli sotilasräjähdeiden tunnistamis- tai raivaamistehtäviä

Uusien sotilaallisen kriisinhallintaoperaatioiden edellyttämät joukot on koulutettu ja varustettu

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Kriisinhallintaoperaatioiden henkilöstön koulutus on toteutunut pääosin suunnitellusti. Vuoden 2020 aikana päätettiin Euroopan unionin EUNAVFOR MED Sophia -operaatio Välimerellä ja jatkettiin sitä seuranneessa EUNAVFOR MED Irini -operaatiossa.

COVID-19-epidemiasta johtuen Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen 18 kriisinhallintakurssista kyettiin järjestämään vain kuusi.

Tuotosten ja laadunhallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

Tuotokset	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma
Koulutetut varusmiehet (lkm)	20 154	20 040	19 911
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset ja muut maasto-vuoro- kaudet (lkm)	30+4	31+4	27
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	17 616	17 411	14 386
Kertausharjoituskoulutetut reserviläiset/ sodan ajan joukkoihin sijoitetut (%)	6,3	6,2	5,1
HN-lentotunnit (lkm)	8 902	8 777	8 825
NH90-lentotunnit (lkm)	1 842	1 624	1 776
Alusvuorokaudet (lkm)	1 312	1 370	1 331

Varusmiespalveluksen aloitti 23 946 henkilöä ja reserviin siirrettiin täysin palvelleena 19 911 varusmiestä, joista naisia oli 831. Naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneiden määrä säilyi edeltäneen vuoden tasolla. Kokonaisuutena määrä on viidessä vuodessa kaksinkertaistunut.

Maastovuorokausien määrässä jäätin tavoitteesta johtuen COVID-19-epidemian hallintaan liittyvistä koulutusjärjestelyistä ja harjoitustoiminnan supistamisesta.

Reservin kertausharjoituksissa koulutettiin 14 386 reserviläistä (tavoite oli 19 000) yhteensä 82 485 koulutuspäivänä. Syynä määrällisestä tavoitteesta jäämiselle oli COVID-19-epidemiasta johtuva kertausharjoitusten toimeenpanon rajoittaminen ja osittainen keskeyttäminen maaliskuusta lähtien.

Lentotuntien ja alusvuorokausien osalta toteuma on pääosin vuodelle 2020 asetettujen tavoitteiden mukainen.

Laadunhallinta	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma
Kouluttajien määrä/koulutusjoukkue (lkm)	2,4	2,5	2,7
Koulutuksen laatu ("armeija-aika" 1–5, varusmiesten loppukysely)	4,2	4,2	4,3
Reservin koulutuksen laatu (yleisarvosana 1–5, reserviläiskysely)	4,1	4,1	4,1

Varusmiesten loppukyselyiden tulokset ja arvio koulutuksen laadusta ovat olleet monelta osin seurantahistorian parhaat. Uudistettu koulutuksen rakenne ja koulutuksen kurssimuotoisuus mahdollistivat laadukkaan koulutuksen COVID-19-epidemian aiheuttamista poikkeusjärjestelyistä huolimatta.

Toiminnallinen tehokkuus

Puolustusmateriaalin hankintaprosessin suunnittelun, toteutuksen ja seurannan tehostaminen

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Hankintojen seuranta on kuluneen vuoden aikana tehostettu. Hankkeiden toteutuskelpoisuutta arvioitiin elinjaksoauditoinneissa, hankekatselmoinneissa, elinjaksopäätösesittelyissä sekä materiaalihankintojen toimeksiantojen katselmoinneissa. Siirtyvien erien osuus puolustusmateriaalimäärärahoista on kuitenkin edelleen kasvanut.

Kumppanuudet, joilla tavoitellaan palvelujen ja valmiuden varmistamista kaikissa oloissa kustannustehokkaasti

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

COVID-19-epidemian aiheuttamista rajoitteista huolimatta tärkeimpien kumppaneiden palveluiden saatavuus ja valmius pystyttiin varmistamaan. Tätä on tukenut aiempi valmiussuunnittelu ja harjoittelu.

Millog Oy:n kanssa allekirjoitettiin päivitetty strateginen kumppanuussopimus 16.12.2020.

Puolustusyhteistyön syventäminen suorituskkyjen ylläpidossa ja rakentamisessa sekä kansainvälisen avun antamiseksi ja vastaanottamiseksi

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Puolustusyhteistyön syventäminen ei kaikilta osin edennyt suunnitelman mukaisesti johtuen COVID-19-epidemian aiheuttamista matkustusrajoitteista sekä kansainvälisen harjoitustoiminnan supistamisesta.

Digitalisaation mahdollisuuksien kartoittaminen ja hyödyntäminen sisältäen hallinnon toimintojen automatisoinnin ja sähköistämisen sekä automatisaation ja robotiikan hyödyntämisen sotilaallisessa maanpuolustuksessa

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Digitalisaatio on huomioitu käytössä olevien palveluiden uudistamisen suunnittelussa ja Puolustusvoimien uudessa kehittämisohjelmassa. Vuoden 2020 toisella vuosipuoliskolla on valmisteltu Puolustusvoimien digitalisaatio-ohjelman käynnistäminen sekä ohjelmatoimiston perustaminen. Digitalisaatioprojektit ovat toteutuneet pääosin suunnitellusti ja aikataulussa.

Toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukuja ja seurantakohteita

	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuus			
Varusmiespäivän hinta (euroa)	45	45	46
Reserviläispäivän hinta (euroa)	157	153	186
Henkilötyövuoden hinta (euroa)	57 682	56 963	57 955
Tuottavuus			
Koulutetut varusmiehet/varusmiespalvelukseen tulleet (%)	85	84	84
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja aluetoimistojen esikuntien henkilötyövuosimäärä/Puolustusvoimien henkilötyövuosimäärä yhteensä (%)	12	12	13
Kannattavuus			
Maksuperustelain mukaisen maksullisen toiminnan kustannusvas- taavuus-% on vähintään	104	104	110

Varusmies- ja reserviläispäivän hinta määräytyy kassamenoperusteisesti ja sisältää myös mm. toimintaan suunnitellun henkilökunnan palkat. Reserviläisiä koulutettiin suunniteltua vähemmän vuonna 2020, mikä nosti osaltaan reserviläispäivän hintaa.

Henkisten voimavarojen hallinta

Henkilöstövoimavaroja keskitetään ydintoimintoihin: toimintavalmiuden ylläpitämiseen, asevelvollisten kouluttamiseen, uusien suorituskkyjen ylläpidon ja kehittämisen tehtäviin

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Henkilöstövoimavaroja on kohdennettu Puolustusvoimien ydintehtäviin, tavoitteena asetettujen tehtävien ja henkilöstöresurssien tasapaino. Puolustusvoimien palkattu henkilöstö on suoriutunut tehtävistään hyvin. Nykyinen henkilöstömäärä on ehdoton vähimmäismäärä Puolustusvoimien nykyisten velvoitteiden toteuttamiseksi.

Henkilöstöjärjestelmän kehittämisessä huomioidaan valmiuden ja kansainvälisen yhteistoiminnan ja kriisinhallinnan asettamat vaatimukset

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Henkilöstörakennetta kehitetään kriisiajan vaatimusten perusteella. Kansainväliset tehtävät ovat osa henkilöstön ammattitaidon kehittämistä ja tehtäväkiertoa kaikissa henkilöstöryhmissä.

Puolustusvoimien tehtäväkoonpanon täyttöasteen on oltava mahdollisimman korkea

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Palkkarahojen riittävyys on määräävä tekijä henkilöstöresurssien seurannassa ja tehtäviä voidaan täyttää vain määrärahojen puitteissa. Tehtäväkoonpanon täyttöasteeksi muodostui vuonna 2020 94,9%, joka oli käytettävissä olevat määrärahat huomioiden korkein mahdollinen.

Sodan ajan joukkojen vahvuutta ylläpidetään 280 000:ssa.

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Sodan ajan joukkojen vahvuudelle asetettu tavoite on saavutettu.

Varusmiespalveluksen kehittämistä jatketaan Koulutus 2020 –ohjelman mukaisesti

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Koulutus 2020 -ohjelma on pääosiltaan käytössä kaikissa Puolustusvoimien varusmieskoulutusta antavissa joukko-osastoissa. COVID-19-epidemian hallintaan liittyvien poikkeusjärjestelyjen johdosta pilotointia jatketaan kevään 2021 ajan. Varusmieskoulutusta kehitetään edelleen saatujen havaintojen perusteella.

Naisten hakeutumista kriisinhallintatehtäviin edistetään

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Naisten hakeutumista on edistetty sosiaalisessa mediassa toteutetuilla rekrytointikampanjoilla sekä naisille suunnatuilla kriisinhallintaseminaareilla. Naispuolisten reserviläisten hakijamäärä sotilaallisen kriisinhallinnan toimintavalmiuteen vuonna 2020 on kasvanut noin 20% vuoteen 2019 verrattuna.

Asevelvollisuusajan palveluita (kutsunnoista reservin päättymiseen) parannetaan kehittämällä sähköisen asiointin palveluita

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Puolustusvoimien asiointipalveluun ei julkaistu sopimustoimittajan vaihtumisesta johtuen uusia palveluita 1.6. - 31.12.2020 välisenä aikana.

Asevelvollisten erityisosaamista pyritään tunnistamaan ja hyödyntämään tehokkaammin koulutuksessa ja sodanajan sijoituksissa

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Varusmiesten valintaprosessia on kehitetty osana Koulutus 2020 -ohjelmaa. Erityistehtävien suosio on jatkanut kasvuaan ja hakijamäärissä sekä tarjolla olevissa tehtävissä on nousua.

Asevelvollisten koulutuksessa hyödynnetään aiempaa enemmän verkko-, virtuaali- ja simulointijärjestelmiä

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Verkko-, virtuaali- ja simulointijärjestelmiä on kehitetty Koulutus 2020 – ohjelmassa. COVID-19-epidemian aiheuttamat hallintatoimet ovat kuitenkin rajoittaneet mm. sisätiloihin rakennettujen koulutusympäristöjen käyttöä.

Sisäämpumasimulaattorit on toimitettu joukko-osastoille ja viimeisimmätkin saadaan käyttöön 1/21 saapumiserälle. Uusi Puolustusvoimien verkko-oppimisympäristö (PVVOY) otettiin käyttöön vuoden 2020 alusta.

Reserviläisten osaamista hyödynnetään nykyistä paremmin sodan ajan joukkojen koulutuksen suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa sekä kouluttajatehtävissä

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Reserviläisten osaamisen hyödyntämistä sodanajan sijoituksien suunnittelussa on kehitetty mm. lisäämällä tiedonvälitystä ja sähköistä asiointia kehittämällä. Vapaaehtoisen maanpuolustuksen konseptin mukaisesti reserviläiskouluttajia käytetään aktiivisesti myös Puolustusvoimien järjestämän sotilaallisen koulutuksen tukena.

Maanpuolustustahtoa tuetaan asevelvollisten laadukkaalla koulutuksella, kansalaisille suunnattavilla yleisötapahtumilla sekä vahvistamalla sisäistä ja ulkoista viestintää

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

COVID-19-epidemian aiheuttamista poikkeusjärjestelyistä huolimatta kertausharjoituksiin osallistuneiden reserviläisten yleinen maanpuolustustahto on korkeampi kuin kertaakaan aiemmin viimeisten viiden vuoden aikana. Varusmieskoulutuksen loppukyselyn perusteella varusmiehet ovat kokeneet koulutuksen erittäin laadukkaaksi ja yleinen maanpuolustustahto on tasolla 4,3 (1-5).

COVID-19-epidemiasta johtuvien kokoontumisrajoitusten vuoksi pääosa yleisötapahtumista peruttiin. Tärkeimpiin asevelvollisten koulutukseen liittyviin yleisötilaisuuksiin järjestettiin kuitenkin mahdollisuus seurata tapahtumaa verkossa.

Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen toteutus uuden lainsäädännön ja toimintamallin mukaisesti

Arvio: tavoite on osittain toteutunut (3)

Vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta kehitettiin painopisteen ollessa vuoden 2020 alusta voimaantulleen uudistetun lainsäädännön mukaisen koulutuksen toimeenpanossa ja jalkauttamisessa.

Puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämässä sotilaallisia valmiuksia palvelevassa koulutuksessa jäätiin osallistujien määrällisistä tavoitteista COVID-19-epidemiasta johtuvien rajoitusten vuoksi. Kokonaisuutena uudistetun lain toimeenpano on Puolustusvoimien näkökulmasta toteutunut tyydyttävällä tasolla.

Puolustusvoimat edistää tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ylläpitämällä hallintoyksikkökohtaisia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä pitämällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma suunnittelun ja toiminnan yhtenä peruslähtökohtana. Kaikilla Puolustusvoimien hallintoyksiköillä on päivitetty tasa-arvosuunnitelma. Puolustusvoimissa etsitään aktiivisesti keinoja miesten ja naisten työtyytyväisyyden erojen kaventamiseksi keskittyen erityisesti naisten työtyytyväisyyteen

Arvio: tavoite on saavutettu (4)

Puolustusvoimien hallintoyksiköiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat ajantasalla ja työilmapiirikyselyn mukaan sukupuolten välinen tasa-arvo ja henkilöstöryhmien välinen tasa-arvo ovat kehittyneet myönteiseen suuntaan.

Puolustusvoimat käynnisti keväällä 2020 miesten ja naisten yhteismajoituskokeilun kolmessa Maavoimien joukko-osastossa. Havainnot kokeilusta ovat olleet positiivisia.

Henkisten voimavarojen hallinnan tunnuslukuja ja seurantakohteita

	2018 toteuma	2019 toteuma	2020 toteuma
Henkisten voimavarojen hallinta			
Puolustusvoimien tehtäväkoonpano			
pl. sopimussotilaat	12 140	12 290	12 336
Henkilötyövuosimäärä ml. sopimussotilaat (htv), mom. 27.10.01	11 833	11 971	12 147
Sairauspoissaolot (työpäivää/henkilötyövuosi)	7,1	6,7	5,9
Kokonaistyytyväisyys (työilmapiiri, 1–5)	4,1	4,2	4,2

1.3. Vaikuttavuus

Puolustusvoimille ei ole asetettu vaikuttavuuden tulostavoitteita. Puolustusvoimille asetetut, edellä mainitut, tuloksellisuuden tavoitteet edistävät hallinnonalalle esitettyjen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumista.

1.3.1. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Puolustusministeriö ei ole asettanut siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuutta koskevia tulostavoitteita.

1.4. Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1. Toiminnan tuottavuus

Toiminnalliset tulostavoitteet	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Toteuma 2020
<i>Tuottavuus</i>				
Koulutetut varusmiehet/varusmies- palvelukseen tulleet (%)	85	84	85	84
Pääesikunnan, puolustushaarojen ja aluetoimistojen henkilötövuosi- määrä/Puolustusvoimien henkilö- työvuosimäärä (%)	12	12	12	13
Kouluttajien määrä / koulutusjouk- kue (lkm)	2,4	2,5	2,5	2,7
<i>Kannattavuus</i>				
Maksuperustelain mukaisen mak- sullisen toiminnan kustannusvas- taavuus-% on vähintään	104	104	105	110

1.4.2. Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuuden tunnusluvut	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Varusmiespäivän hinta (euroa)	45	45	44	46
Reserviläispäivän hinta (euroa)	157	153	174	186

Hinnat on määritetty kassamenoperusteisesti.

Kustannustiedot

Toimintakertomuksen taloudellisuus -osiossa kassamenopohjaisten tietojen lisäksi esitetään vuoden 2020 kustannuspohjaiset toteumatiedot. Kustannuspohjaisessa tarkastelussa olennaista on kustannusten ajallinen kohdistuminen sekä kaikkien kustannusten huomiointi rahoituslähteestä riippumatta.

Koska kustannusperusteinen laskelma poikkeaa periaatteiltaan kassamenopohjaisista laskelmista, ei näiden kahden eri tyyppisen laskelman vertailu suoraan toisiinsa ole tarkoituksenmukaista. Suurimpana poikkeama on hankintamenojen käsittely: kassamenopohjaisessa laskelmassa edellä mainitut erät kirjataan hankintavuoden kuluksi, kun kustannuspohjaisissa laskelmissa hankintameno jaksetaan hankitun käyttöomaisuuden tai maanpuolustuskaluston taloudellisen pitoajan mukaiselle ajanjaksolle tai käyttövuosille vuosittaiseksi kuluksi, eli poistoksi. Koska laskelman tulee kuvata rahamääräisiä panostekijöitä, on laskelmalla huomioitu ainoastaan toiminnan kulut.

Kustannuspohjaisen tiedon tuottaminen perustuu toimintolaskentaan. Laskelmaa varten Puolustusvoimien tukitoiminnoille kirjatut kulut on kohdennettu sisäisen laskennan vyörytyksin suoriteryhmiä, tehtäviä tai toimintaa kuvaaville tulosalueille. Tukitoiminnoille kirjatut kulut ovat muun muassa hallinnollisten toimintojen, kuljettamisen sekä kiinteistöhallinnon kuluja. Kohdentamisessa vyörytysajureina käytetään henkilötyövuosia, tilojen käyttötarkoitukseen perustuvaa tilakulujakaumaa ja nettokulujakaumaa.

Tulosalue:	2018 (1 000 euroa)	2019 (1 000 euroa)	2020 (1 000 euroa)
Strateginen ja operatiivinen suunnittelu sekä johtaminen	106 830	113 501	122 995
Tutkimustoiminta ja kehittäminen	71 578	74 365	73 226
Asevelvollisten ylläpito ja koulutus	406 064	398 858	419 436
Palkatun henkilöstön koulutus	124 788	126 531	129 031
Materiaalinen valmius	1 179 442	1 104 366	1 021 823
Maanpuolustustahto ja yhteiskuntasuhteet	28 213	26 350	26 179
Tilannekuva	185 244	191 937	198 377
Kansainvälinen yhteistyö ja kriisinhallinta	140 143	113 410	113 996
Puolustusvoimat yhteensä	2 242 302	2 149 319	2 105 062

1.4.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA MAKSUPERUSTELAIN MUKAISISTA SUORITTEISTA (1 000 EUROA)

	2020 (tot)	2020 (tavoite)	2019 (tot)	2018 (tot)
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	1 261	2 232	2 120	1 818
- maksullisen toiminnan muut tuotot	15 710	15 364	14 943	15 789
Tuotot yhteensä	16 970	17 596	17 063	17 607
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	47	373	82	78
- henkilöstökustannukset	319	476	651	706
- vuokrat	8 565	9 745	8 836	9 216
- palvelujen ostot	6 037	5 743	6 466	6 570
- muut erilliskustannukset	85	53	162	134
Erilliskustannukset yhteensä	15 053	16 390	16 197	16 704
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1 917	1 206	866	903
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	85	137	115	118
- poistot	17	27	23	24
- korot	0	0	0	0
- muut yhteiskustannukset	85	137	115	118
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	186	301	253	259
Kokonaiskustannukset yhteensä	15 239	16 691	16 450	16 962
Ylijäämä (+) tai Alijäämä (-)	1 731	905	613	644
Kustannusvastaavuus-%	111 %	105 %	104 %	104 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	180	155	180	94
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	110 %	104 %	103 %	103 %
Maksuperustelain 7.1 §:ssä tarkoitettu muiden suoritteiden hintatuki				
- myönnetty talousarviossa	155	155	155	155
- siirtynyt edelliseltä vuodelta	65	0	90	29
- käytetty yhteensä	180	0	180	94
Kustannusvastaavuus-% käytetyn hintatuen jälkeen	110 %	104 %	103 %	103 %

Puolustusvoimien maksullinen toiminta sisältää 1 380 649,00 euroa Millog Oy:ltä takautuvasti laskutettua vuokraa vuosilta 2017 - 2019, mikä aiheuttaa tavanomaisesta poikkeavan ylijäämän vuodelle 2020. Ilman edellä mainittua osuutta maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus olisi 103 % ja hintatuettujen erien jälkeen 102 %.

Kustannusvastaavuuslaskelmalla esitettävistä maksuperustelain mukaisista suoritteista kumppanuussopimuksen mukaista hinnoittelua käytetään Leijona Catering Oy:n sekä Millog Oy:n kanssa tehtyjen toimitilojen vuokrasopimusten osalta. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman yhteiskustannusten laskennassa on jätetty huomiotta edellä mainittujen strategisten kumppaneiden osuus.

KILPAILULLISEN TOIMINNAN TULOSLASKELMA

2020
(tot)

TUOTOT

Kilpailullisen toiminnan tuotot

- Kilpailullisen toiminnan myyntituotot 549
- Kilpailullisen toiminnan muut tuotot 1 142

Tuotot yhteensä 1 691

KOKONAISKUSTANNUKSET

Erilliskustannukset

- Aineet, tarvikkeet ja tavarat 1
- Henkilöstökustannukset 76
- Vuokrat 614
- Palvelujen ostot 209
- Muut erilliskustannukset 0

Erilliskustannukset yhteensä 900

Osuus yhteiskustannuksista

- Tukitoimintojen kustannukset 51
- Poistot 10
- Korot 0
- Muut yhteiskustannukset 51

Osuus yhteiskustannuksista yhteensä 112

Kokonaiskustannukset yhteensä

1 012

TULOS

679

(tuotot - kustannukset)

Maksuperustelain 7.1 §:ssä tarkoitettu muiden suoritteiden hintatuki

0

KUSTANNUSVASTAAVUUSHINTATUEN JÄLKEEN

167 %

Kilpailullisen toiminnan suoritteiden seurannassa noudatetaan samoja periaatteita kuin Puolustusvoimien maksullisen toiminnan seurannassa yleisesti. Tuottojen ja kulujen kohdentamisessa käytetään maksullisen toiminnan toimintoaluetta 6700 tai 6710 sekä suoritetta tai suoriteryhmää kuvaavaa seurantatilausta. Vuoden 2020 aikana suoritettun tarkastelun perusteella maksullisen toiminnan suoritteista on eriytetty seurantatilausten avulla tuloslaskelmalle tuotot ja kulut niiden suoritteiden osalta, joiden on tunnistettu olevan kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa.

Yhteiskustannusten laskentaperusteet:

Tukitoimintojen kustannusten laskentaperusteena on aikaisempien vuosien tapaan käytetty maksuperustelain mukaisten liikeloudellisten suoritteiden tuottojen suhteellista osuutta Puolustusvoimien toimintamenoihin kirjatusta PRISMA08-tulosaluehierarkian mukaisten tukitoimintojen kustannuksista. Vuoden 2020 maksullisen toiminnan tuottojen osuus yhteisistä tukitoiminnoista on 3 %.

Vuonna 2020 Puolustusvoimissa aineellisen käyttöomaisuuden poistoista yli 80 % on kirjattu poistoiksi koneista ja laitteista. Poistojen osuus maksullisen toiminnan yhteiskustannuksista määritettiin näillä perusteilla koneiden ja laitteiden viiden vuoden poistosuunnitelman mukaisesti 20 %:iin.

Korkojen osuus on tarkistettu ja päivitetty vastaamaan Valtiokonttorin vuosittain vahvistamaa laskelmissa käytettävää korkokustannusta, joka vuonna 2020 oli 0,0 %.

1.4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön yhteisrahoitteinen toiminta on vähäistä. Kyseinen toiminta kohdistuu pääasiassa Maanpuolustuskorkeakoulun hankkeisiin, joita on käynnissä muun muassa Suomen Akatemian kanssa, ja Pääesikunnan projektiin Suomen itsenäisyyden juhlarahaston (Sitra) kanssa.

1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tuotokset	Toteuma 2018	Toteuma 2019	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Varusmiesten sotaharjoitusperusteiset maastovuorokaudet (lkm)	30	31	30	27
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset (lkm)	17 616	17 411	19 000	14 386
Kertausharjoituksissa koulutetut reserviläiset / SA -joukkoihin sijoitetut (%)	6,3	6,2	6,8	5,1
HN lentotunnit (lkm)	8 902	8 777	8 800	8 825
NH-90 lentotunnit (lkm)	1 842	1 624	1 850	1 776
Taistelualus IA valmiusvuorokaudet (lkm)	1 312	1 370	1 300	1 331

Joukkojen suorituskykyä on kehitetty suunnitelmien mukaisesti ja koulutuksessa on saavutettu asetetut laadulliset tavoitteet.

Varusmiesten maastovuorokausien määrässä jäätin tavoitteesta johtuen COVID-19-epidemian hallintaan liittyvistä koulutusjärjestelyihin tehdyistä muutoksista.

Kertausharjoituksissa koulutettujen reserviläisten määrällisistä tavoitteista jäätin johtuen COVID-19-epidemian aiheuttamista kertausharjoitusten määrän supistamisesta.

Lentotuntien ja alusvuorokausien osalta toteuma on pääosin vuodelle 2020 asetetun tavoitetason mukainen.

1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Toisen lakisääteisen tehtävänsä perusteella Puolustusvoimat palvelee yhteiskuntaa kaikkina aikoina. Vuonna 2020 virka-aputoiminta ja -valmius on toteutunut suunnitellulla tavalla ja yhteistoimintaosapuolilta saadun palautteen perusteella Puolustusvoimien antama tuki on ollut merkityksellistä.

Puolustusvoimat on tukenut muita viranomaisia antamalla virka-apua ja toteuttamalla muita virka-apuun rinnasteisia tukitehtäviä yhteensä 625 kertaa (2019: 519). Tehtävistä pääosa (n. 74%) oli erilaisten räjähteiden raivaamistehtäviä. Vuoden 2020 erityispiirteenä olivat COVID-19-epidemiaan liittyvät virka-aputehtävät joihin liittyen Puolustusvoimat mm. tuki poliisia kun Uusimaa eristettiin 27.3.-15.4.2020 välisenä aikana epidemiatilanteen hallitsemiseksi. Keväällä Puolustusvoimat toimeenpani lyhyessä ajassa henkilösuojainten dekontaminointiprojektin, jossa toteutettiin onnistuneesti koetutanto hengityssuojainten puhdistamiseksi. Puhdistuslinjaston varallaolotilaa ylläpidetään toistaiseksi.

Puolustusvoimat on ylläpitänyt öljyntorjuntavalmiuden koko toimintavuoden ja helikopterien virka-apu- ja pelastuspalvelupäivystystä NH90-kalustolla jatkettiin. Lisäksi Puolustusvoimat on tukenut muita viranomaisia ja muuta yhteiskuntaa mm. asiantuntijoilla.

Varusmiesten loppukyselyllä kerätään tietoa koulutuskulttuurin kehittymisestä ja seurataan koulutusjärjestelyjen mielekkyyttä sekä tehokkuutta varusmiehen näkökulmasta. COVID-19-epidemian hallintatoimenpiteinä toteutetuista varusmieskoulutuksen poikkeusjärjestelyistä huolimatta kyselyiden tulokset olivat hyviä ja monelta osin seurantahistorian parhaat.

Reserviläiskyselyllä arvioidaan kertausharjoituksessa ja Puolustusvoimien vapaaehtoisissa harjoituksissa reserviläisten käsityksiä mm. maanpuolustustahdosta, henkilökohtaisesta motivaatiosta, koulutuksen laadusta ja vaikuttavuudesta sekä koulutustapahtuman järjestelyistä. Kyselyiden tulosten perustella reserviläiset olivat tyytyväisiä saamaansa koulutukseen ja arvioissa on tapahtunut edelleen lievää nousua aiempiin vuosiin nähden.

Maanpuolustuskurssit toteutti vuonna 2020 neljä valtakunnallista maanpuolustuskurssia, joista kolmea viimeistä tullaan täydentämään vuoden 2021 aikana. Muita suunniteltuja kursseja ei COVID-19-epidemian vuoksi toteutettu. Toteutuneille kursseille osallistui 192 kurssitettavaa (2019: 604) 45 kurssipäivän aikana. Yhteensä vuonna 2020 oli 2 170 kurssilaispäivää (2019: 3 654). Toteutuneiden kurssien palautekeskiarvo oli edellisvuosien tapaan erittäin hyvällä tasolla (4,7 asteikolla 1-5).

Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto on avoin ja julkinen sotatieteellinen yliopisto-kirjasto sekä alansa ainoa kotimainen erikoiskirjasto. COVID-19-epidemian vuoksi kirjaston tilojen käyttöä ja siviilien pääsyä kirjaston tiloihin rajoitettiin keväällä 2020 ja loppuvuoden osalta toiminnan painopisteeksi tulivat etäpalvelut.

Puolustusvoimien sotilasmusiikkitoiminta tuotti vuoden 2020 aikana 596 esiintymistä, joka on noin puolet vähemmän kuin edellisellä vuonna. COVID-19-epidemian vuoksi esiintymiset toteutettiin pääosin ulkoilmatapahtumissa, varuskunta-alueilla tai yleisömääriä rajoittaen. Lisäksi toimintaa siirrettiin sosiaalisen median kanaville ja laadukkaiden musiikkivideoiden tuotantoon.

1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Puolustusvoimien henkilöstön määrän ja laadun kehittämistä on jatkettu vuoden 2020 aikana tehtävien, tavoitteiden ja resurssien edellyttämällä tavalla. Suunnittelun perustana on ollut Puolustusvoimien sodan ajan joukkojen henkilöstötarve.

Puolustusvoimien henkilöstömäärä oli vuoden 2020 lopussa 12 520. Edellä mainittujen lisäksi Puolustusvoimien palkattua henkilöstöä oli kriisinhallintatehtävissä 106 henkilöä. Puolustusvoimien toimintamenoilla palkatun henkilöstön henkilötyövuosia kertyi vuonna 2020 yhteensä 12 147 henkilötyövuotta.

Puolustusvoimien henkilöstöstä oli sotilashenkilöstöä 66 % ja siviilihenkilöstöä 34 %. Henkilöstöstä oli miehiä 81 % ja naisia 19 %. Puolustusvoimien henkilöstön keski-ikä oli 41,7 vuotta. Yli 45-vuotiaiden osuus oli 44,2 %.

Työilmapiirikysely toteutettiin elo-syyskuussa ja siihen vastasi noin 79 % henkilöstöstä. Syksyn 2020 kyselyn tuloksista on nähtävissä, että Puolustusvoimien työilmapiiri on edelleen hyvällä tasolla. Korkeimmat keskiarvot saivat ”me-henki” (4,3), ”esimiestyö ja johtaminen” (4,3) ja ”tieto tulostavoitteista” (4,2). ”Omaan työtehtävään” (4,2) oltiin myös tyytyväisiä.

Sairauspoissaolojen määrä henkilötyövuosiin suhteutettuna laski edellisiin vuosiin verrattuna. Niitä oli 5,9 työpäivää henkilötyövuotta kohden.

Tunnusluku	2018	2019	2020
Henkilöstömäärä ja muutos % ¹⁾	12 053 (+0,95 %)	12 138 (+0,7 %)	12 520 (+3,1 %)
Henkilötyövuodet ²⁾	11 833 (Lisäksi työllisyysvaroin palkattujen htv:t 7 ja muut lisäksi 6.)	11 971 (Lisäksi työllisyysvaroin palkattujen htv:t 7 ja muut lisäksi 8.)	12 147 (Lisäksi työllisyysvaroin palkattujen htv:t 6 ja muut lisäksi 11.)
Keski-ikä	42,0 (naiset 46,9, miehet 40,9)	42,1 (naiset 46,5, miehet 41)	41,7 (naiset 46, miehet 40,7)
Ikäjakauma	ks. kuvio	ks. kuvio	ks. kuvio
Koulutustaso ³⁾	5,2	5,2	5,2
Vakinaiset, määräaikaiset, lkm ja % ⁴⁾	Vakinaiset 10 091 (83,7 %)	Vakinaiset 10 115 (83,3 %)	Vakinaiset 10 124 (80,9 %)
	Määräaikaiset 1962 (16,3 %)	Määräaikaiset 2023 (16,7 %)	Määräaikaiset 2396 (19,1 %)
	Miehet: 8153 (82,5 %) ja 1727 (17,5 %)	Miehet: 8141 (82,3 %) ja 1748 (17,7 %)	Miehet: 8144 (80,0 %) ja 2038 (20,0 %)

	Naiset: 1938 (89,2 %) ja 235 (10,8 %)	Naiset: 1974 (87,8 %) ja 275 (12,2 %)	Naiset: 1980 (84,5 %) ja 364 (15,5 %)
Kokoaikaiset, osa-aikaiset	Kokoaikai- set 11 930 (99%)	Kokoaikai- set 12 008 (98,9 %)	Kokoaikai- set 12 338 (98,9 %)
	Osa-aikai- set 123 (1,0%)	Osa-aikai- set 130 (1,1 %)	Osa-aikai- set 132 (1,1 %)
	Miehet: 9834 (99,5%) 47 (0,5%)	Miehet: 9835 (99,5%) 54 (0,5%)	Miehet: 10115 (99,4%) 61 (0,6%)
	Naiset: 2096 (96,5%) 76 (3,5,%)	Naiset: 2173 (96,6%) 76 (3,4%)	Naiset: 2273 (97,0%) 71 (3,0%)
Tehdyn vuosityöajan %-osuus säännöllisestä vuosityöajasta ⁵⁾	82,9 %	82,9 %	84,1 %
Kokonaistyytyväisyysindeksi ⁶⁾	4,1	4,2 (miehet 4,22 ja nai- set 4,0)	4,2 (miehet 4,2 ja nai- set 4,1)
Ulkoinen vaihtuvuus, tulovaihtuvuus suluissa ⁷⁾	9,5 %	10,6 % (8,8 %)	10,5 % (8,3 %)
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen %	0,12 %	0,19 %	0,14 %
Sairauspoissaolot, pv/htv	7,1	6,7	5,9
Työkunnan ja tyytyväisyyden edistäminen ⁸⁾		2 500 €/htv	2 700 €/htv

(1) Henkilöstömäärä sisältää palkatun henkilöstön, joka on toiminut kotimaan tehtävissä tai ulkomailla muissa kuin kriisinhallintatehtävissä ja joille on joulukuun aikana maksettu palkkaa. Henkilöstömäärä sisältää siis myös sopimussotilaat, työllisyysvaroin palkatut ja muut määräaikaiset.

(2) Henkilötyövuodet sisältävät toimintamenoista maksetut henkilötyövuodet, ml. sopimussotilaat. Suluissa on lisäksi mainittu työllisyysvaroin palkatut, lahjoitusvaroin palkattujen henkilötyövuodet.

(3) Koulutustiedot (ensisijainen tutkinto). Sukupuolittaista indeksiä ei ole saatavilla.

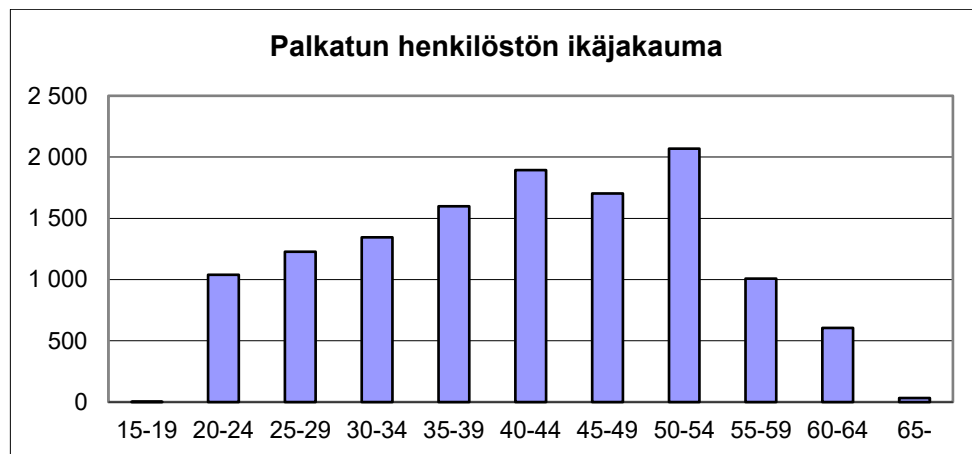
(4) Sisältää kaikki määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä toimivat (ml. henkilöt, joilla on taustavirke tai -tehtävä ja työllisyysvaroin palkatut).

(5) Tarkasteluvuoden säännöllisestä vuosityöajasta vähennetään ei tehdyn -vuosityöajan (mm. vuosi- / sairausloma) sekä henkilöstökoulutukseen käytetyn työajan osuus.

(6) Työilmapiirikysely toteutetaan puolustusvoimissa vuosittain. Kokonaistyötyytyväisyysindeksi muodostuu me-hengestä, omaa työtä sekä lähiesimiestä koskevista yksittäisistä kysymyksistä (indeksi 1-5). (Naiset 4,1, miehet 4,2).

(7) Ulkoinen vaihtuvuus sisältää myös sopimussotilaiden, työllisyysvaroin palkattujen ja harjoittelijoiden tiedot. Tulovaihtuvuus on suuntaa antava. Luku muodostuu valtiolle.fi -järjestelmän avoimista tehtävistä sekä kadettikoulusta ja esiupseerikursseilta valmistuneista sekä sopimussotilaista. Tässä yhteydessä on huomioitava, että Puolustusvoimien sisällä tehtäviä vaihtoi vuonna 2020 n. 30% henkilöstöstä.

(8) Luku on suuntaa antava. Luvussa on mukana ne henkilöt, joilla on ollut mahdollisuus hyödyntää viikko-liikuntaoikeutta (2 h/vko) lisättynä työhyvinvointiin varattu euronäärä/h/v.

Kuvio: Palkatun henkilöstön ikäjakauma

1.7. Tilinpäätösanalyysi

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Rahoituksen rakenne koostuu sekä talousarvion kautta tulevasta rahoituksesta että muusta rahoituksesta. Puolustusvoimien keräsi vuonna 2020 toiminnan tuottoja 40,53 milj. euroa. Toiminnan tuotot jakautuivat seuraaviin tuottoluokkiin: 1) maksullisen toiminnan tuotot 1,88 milj. euroa, 2) vuokrat ja käyttökorvaukset 23,71 milj. euroa, 3) muut toiminnan tuotot 14,94 milj. euroa.

Puolustusvoimien sotilaallisen maanpuolustuksen talousarviorahoitus on vuonna 2020 koostunut "Puolustusvoimien toimintamenot" -momentista (mom. 27.10.01) ja puolustusmateriaalihankintamomenteista (mom. 27.10.18 ja 27.10.19). Puolustusvoimien sotilaallisen kriisinhallinnan talousarviorahoitus on vuonna 2020 koostunut ulkoministeriön pääluokan "Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot" -momentista (mom. 24.10.20) ja puolustusministeriön pääluokan "Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot" -momentista (mom. 27.30.20).

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Talousarvioesityksessä tuloarviotilille 12.27.20 "Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista" arvioitiin kertyvän tuloa 18 000 euroa, joka oli myös Puolustusvoimien vuoden 2020 tilinpäätöksen toteuma. Tuloja momentille 12.27.99 "Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot" kertyi 2 417 427 euroa. Tuloarviotilille 12.24.99 "Ulkoministeriön hallinnonalan tulot" Puolustusvoimien tuloja kertyi 2 140 237 euroa vuonna 2020. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset momentilla 12.39.04 olivat 22 000 000 euroa. Muita sekalaisia tuloja oli 12 574 euroa momentilla 12.39.10.

Menoarviotilit

Talousarvion mukaisesti ulkoministeriö osoitti Puolustusvoimille momentin 24.10.20 "Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot" määrärahaa 52,74 milj. euroa niin, että momentin määräraha jakautui kolmelletoista eri käyttökohteelle alajaottelujen mukaisesti. Momentin siirtynyt erä vuodelta 2019 oli 24,22 milj. euroa. Vuonna 2020 Puolustusvoimilla käytettävissä oleva määräraha oli siten yhteensä 76,96 milj. euroa. Momentin 24.10.20 vuoden 2020 käyttö oli 45,42 milj. euroa ja vuodelle 2021 siirtyvä erä oli 5,00 milj. euroa. Käyttämättä jäi 26,54 milj. euroa.

Puolustusministeriö osoitti Puolustusvoimille varsinaisen talousarvion mukaisesti momentin 27.01.21 "Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha" määrärahaa 1,97 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä vuodelta 2019 oli 0,86 milj. euroa, jolloin vuonna 2020 Puolustusvoimilla käytettävissä oleva määräraha oli 2,83 milj. euroa. Momentin 27.01.21 vuoden 2020 menot olivat 2,15 milj. euroa ja vuodelle 2021 siirtyvä erä oli 0,68 milj. euroa.

Momentin 27.01.29 "Puolustusministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot" vuoden 2020 tilinpäätöstoteuma oli 292,51 milj. euroa.

Vuonna 2020 myönnettiin momentille 27.10.01 "Puolustusvoimien toimintamenot" nettobudjetoitua määrärahaa 1 972,22 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä vuodelta 2019 oli 237,38 milj. euroa, jolloin vuonna 2020 Puolustusvoimilla käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 2 209,60 milj. euroa. Momentin käyttö oli 1 957,88 milj. euroa. Vuodelle 2021 siirtyi 229,72 milj. euroa. Momentin 27.10.01 vuodelta 2019 siirtyneitä määrärahoja peruutettiin 22,00 milj. euroa.

Vuonna 2020 myönnettiin momentille 27.10.18 "Puolustusmateriaali-hankinnat" määrärahaa yhteensä 779,30 milj. euroa. Momentin siirtynyt erä oli 638,42 milj. euroa, jolloin vuonna 2020 käytettävissä oleva määräraha oli yhteensä 1 417,72 milj. euroa. Määrärahojen käyttö oli 612,35 milj. euroa, ja vuodelle 2021 siirtyvä erä oli 805,37 milj. euroa.

Momentille 27.10.19 "Monitoimihävittäjien hankinta" myönnettiin 9,60 milj. euroa, josta käytettiin 5,79 milj. euroa ja vuodelle 2021 siirtyi 3,81 milj. euroa.

Momentilla 27.30.20 "Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot" oli käytössä 107,70 milj. euroa, joka koostui myönnetystä 59,39 milj. eurosta ja vuodelta 2019 siirtyneestä 48,31 milj. eurosta. Käyttö oli 57,81 milj. euroa ja seuraavalle vuodelle siirtyi 49,89 milj. euroa.

Vuodelle 2020 osoitettujen määrärahojen siirtyvät erät johtuvat pääosin eri hankkeiden / hankintojen suunnitellun aikataulun ja menojen ajoituksen muutoksista sekä materiaalin toimituksiin liittyvistä laskutusjärjestelyistä. COVID-19-epidemia on vaikuttanut hidastavasti joidenkin hankkeiden etenemiseen.

Yllä olevat luvut on pyöristetty kukin erikseen. Analyysiin on sisällytetty vain merkittävimmät erät. Luvussa 2 oleva Talousarvion toteumalaskelma on laadittu sentin tarkkuudella sisältäen kaikki momentit.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikkö keräsi toiminnallaan vuonna 2020 tuottoja 40,5 milj. euroa, joka on noin 1,1 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2019 toiminnan tuotot. Tuottojen kasvu kohdistui muihin toiminnan tuottoihin, jotka kasvoivat vuodesta 2019 noin 1,4 milj. euroa. Suurin tekijä tähän kasvuun oli maanpuolustuskaluston myynti, joka kasvoi 1,7 milj. euroa.

Maksullisen toiminnan tuotot vähenivät vuodesta 2019 noin 1,0 milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuottojen vähenemiseen vaikutti olennaisesti COVID-19-epidemiatilanne, joka näkyi mm. sotamuseotoiminnan, tutkimuspalveluiden ja muiden asiantuntijapalveluiden kysynnän vähentymisenä.

Perittyjen vuokrien ja käyttökorvausten määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 0,7 milj. euroa aiheutuen normaalista toiminnan vuosittaisesta vaihtelusta.

Toiminnan kulut

Vuonna 2020 Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön toiminnan kulut olivat noin 2 861,0 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta 364,9 milj. eurolla. Kasvu kohdistui muiden kulujen tiliryhmään, jossa erityisesti kasvoivat maanpuolustuskaluston kulut. Toiminnan kulujen suurimmat tiliryhmät olivat henkilöstökulut, joiden määrä oli 897,4 milj. euroa (31,4 % toiminnan kuluista), palveluiden ostot 787,2 milj. euroa (27,5 % toiminnan kuluista) sekä muut kulut 653,3 milj. euroa (22,8 % toiminnan kuluista).

Henkilöstökulujen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 30,0 milj. euroa eli 3,5 %. Muutos aiheutui 20,8 milj. euron kasvusta palkkojen ja palkkioiden tililajissa sekä 9,2 milj. euron kasvusta henkilöstösivukuluissa. Henkilöstökulujen kasvuun vaikuttivat henkilötyövuosien kasvu, valtion virka- ja työehtosopimukseen perustuvat sopimuskorotukset, työnantajamaksujen nousu ja lomarahojen palautuminen KIKY-sopimusta edeltävälle tasolle. Palkkojen osalta suurin kasvu kohdistui virkasuhdepalkkoihin, jotka kasvoivat 30,1 milj. euroa eli 4,6 %. Työsuhdepalkat laskivat edellisestä vuodesta 0,6 milj. euroa eli 4,2 % aiheutuen henkilöstörakenteen muutoksesta. Muut palkat ja palkkiot vähenivät noin 1,4 milj. euroa eli 2,3 % edellisestä

vuodesta. Tätä selittää keskeisesti reserviläispalkkojen väheneminen noin 1,7 milj. eurolla, minkä taustalla on COVID-19-epidemian takia peruutetut kertausharjoitukset. Henkilöstösivukulujen kasvusta suurin osa kohdistui työnantajan sosiaaliturvamaksuihin, jotka vuonna 2020 olivat noin 4,3 milj. euroa eli 82,8 % suuremmat kuin vuonna 2019. Kasvu johtuu pääosin työnantajan sairausvakuutusmaksuprosentin korotuksesta.

Palveluiden ostot kokonaisuutena lisääntyivät vuoteen 2019 verrattuna yhteensä noin 65,0 milj. euroa eli 9,0 %. Suurimmat palveluiden ostot kohdistuivat korjaus- ja kunnossapitopalveluihin (noin 308 milj. euroa), muihin palveluihin (noin 292 milj. euroa) ja toimistopalveluihin (noin 115 milj. euroa).

Suurin kasvu palveluiden ostoissa kohdistui muihin palveluihin, joissa kulut ovat kasvaneet yhteensä noin 30,8 milj. eurolla eli 11,8 %. Merkittävin kasvu kohdentui muihin asiantuntija- ja tutkimuspalveluihin, jotka lisääntyivät noin 15,1 milj. euroa eli 23,6 %. Lisäys kohdistui ydintoimintaa palvelevien järjestelmien ylläpidon palveluhankintoihin. Korjaus- ja kunnossapitopalveluiden kulut ovat kasvaneet yhteensä noin 27,1 milj. eurolla eli 9,7 % kohdistuen maanpuolustuskaluston korjaus- ja kunnossapitopalveluihin, jotka lisääntyivät 18,7 milj. euroa eli 15,2 %.

Suhteellisesti suurin vähennys tapahtui henkilöstöpalveluiden ostoissa, joiden kulut vähenivät noin 3,7 milj. eurolla eli 27,3 %. Vähennys aiheutui pääosin COVID-19-epidemian vaikutuksesta ulkopuolisten koulutuspalveluiden ostoon.

Muut kulut nousivat edellisestä vuodesta 254,3 milj. euroa eli 63,7 %. Kasvua selittää maanpuolustuskaluston hankintakulujen kasvu 254,5 milj. eurolla eli 76,4 %. Tilikaudelle kohdistuviin maanpuolustuskaluston hankintoihin vaikuttavat hankkeiden etenemisestä ja maksuaikatauluista aiheutuvat suorituskyvyn rakentamisen vuosittaiset vaihtelut. Puolustusvoimien strategiset hankkeet kuten Laivue 2020 nostavat maanpuolustuskaluston hankintamenoja. Tilikaudella 2020 merkittävin kasvu kohdistui panssaroihiin ajoneuvoihin sekä muuhun maanpuolustuskalustoon kuuluvaan materiaaliin ja merkittävin vähennys kohdistui lentokoneisiin, helikoptereihin ja lennokkeihin.

Henkilöstön, varusmiesten ja reserviläisten matkakulut kokonaisuutena olivat noin 27,5 milj. euroa, jossa on vuoteen 2019 verrattuna noin 18,0 milj. euron vähennys. Vähenemistä tapahtui kaikissa matkakulujen kululajeissa. Syy muutokselle on COVID-19-epidemian aiheuttamat vaikutukset matkustamiseen.

Asevelvollisten ruokarahat kasvoivat 12,1 milj. eurolla, joka pääosin aiheutuu COVID-19-epidemian vuoksi varusmieskoulutuksessa käyttöön otetusta kahden viikon rotaatiomallista. Tässä mallissa varusmiesryhmät vuorottelevat palveluspaikalla. Niille varusmiesryhmille, jotka ovat erityisten palvelusolosuhteiden takia määrättyinä palveluspaikan ulkopuolelle, maksetaan asevelvollisten ruokarahaa.

Käyttöoikeusmaksuissa tapahtui 5,1 milj. euron kasvu kohdistuen ohjelmistojen käyttöoikeusmaksuihin sekä lisenssimaksuihin.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita koskevien kulujen määrä oli yhteensä noin 278,4 milj. euroa kasvaen edellisestä vuodesta 21,1 milj. euroa eli 8,2 %. Ostot tilikauden aikana kasvoivat noin 11,9 milj. euroa eli 4,4 %. Merkittävin kasvu (14,9 milj. euroa) kohdistui muiden aineiden ja tarvikkeiden ostoihin. Vaihto-omaisuusvaraston kasvu oli hyvin maltillista. Muutoskirjauksia tehtiin vaihto-omaisuusvarastoa kasvattavasti 6,5 milj. eurolla, kun edellisenä vuonna vastaavia muutoskirjauksia tehtiin 15,7 milj. eurolla.

Valmistus omaan käyttöön -kirjauksia tehtiin yhteensä noin 15,9 milj. euron edestä

ja ne koskivat keskeneräisiä aineellisia käyttöomaisuushankintoja. Lisäystä edellisen vuoden kirjauksiin oli noin 1,6 milj. euroa eli 10,9 %. Muutokset aiheutuivat pääosin suorituskyvyn rakentamisen vuosittaisista vaihteluista.

Käyttöomaisuuden poistot olivat 65,4 milj. euroa eli 20,0 % Puolustusvoimien käyttöomaisuuden määrästä. Poistot nousivat vuoteen 2019 verrattuna 3,0 milj. euroa eli 4,8 %. Eniten kasvua oli koneiden ja laitteiden poistojen määrässä. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 2,8 milj. euroa eli 5,3 %.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot olivat 0,05 milj. euroa laskien edelliseen vuoteen verrattuna noin 1,5 milj. euroa kohdistuen euromääräisten saamisten korkotuottoihin.

Rahoituskulut olivat noin 0,1 milj. euroa. Rahoituskuluissa oli kasvua aiheutuen lisääntyneistä ostolaskujen viivästyskoroista.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot olivat vuonna 2020 noin 2,8 milj. euroa, jossa vähenemistä edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 1,8 milj. euroa. Vähenemistä selittää Millog Oy:n liikevoiton palautuksen määrä, joka oli noin 2 milj. euroa pienempi kuin edellisenä vuonna.

Satunnaisia kuluja oli 1,0 milj. euroa ja niiden määrä väheni vuodesta 2019 noin 0,5 milj. eurolla. Satunnaiset kulut muodostuivat Metsähallitukselle maksetuista korvauksista.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden kuluihin kuuluvat maavoimien maksamat muut siirtotalouden kulut ulkomaille. Ne ovat vuonna 2020 laskeneet edellisestä vuodesta 41,2 %.

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista

Vuoteen 2019 verrattuna perityt arvonlisäverot nousivat noin 4,6 milj. euroa eli 11,0 %. Maahantuonnin arvonlisäverotuotot nousivat 1,6 milj. euroa ja yhteisöhankeintojen arvonlisäverotuotot nousivat 2,6 milj. euroa.

Vuoteen 2019 verrattuna suoritettavat arvonlisäverot nousivat noin 23,7 milj. euroa eli 8,7 %.

Vuoden 2020 kulujäämä

Tuotto- ja kululaskelman lopputulos osoittaa 3,1 mrd. euron kulujäämää, joka kasvoi vuodesta 2019 noin 385,6 milj. euroa. Tuottojen pysyessä lähes edellisvuoden tasolla on kulujäämän kasvun aiheuttaja toiminnan kulujen kasvu, joka kohdistuu erityisesti maanpuolustuskaluston hankintoihin. Kasvun 14,4 % voidaan todeta olevan suorituskykyhankkeiden etenemisestä ja maksuaikatauluista aiheutuvaa normaalia vuotuista vaihtelua. Maanpuolustuskaluston hankinnat kirjataan tuotto- ja kululaskelmassa vuosittaiseksi kuluksi hankintavuodelle, vaikka hankinnat ovat pitkävaikutteisia omaisuushankintoja.

1.7.4. Tase

Taseen loppusumma 1 081,3 milj. euroa väheni edelliseen vuoteen verrattuna 95,1 milj. eurolla eli 8,1 %. Taseen loppusummasta käyttöomaisuuden osuus on 30 % (2019 25 %), vaihto-omaisuuden osuus 41 % (2019 37 %) ja rahoitusomaisuuden osuus 29 % (2019 38 %).

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Vuonna 2020 Puolustusvoimien käyttöomaisuuden kokonaismäärä oli 325,8 milj. euroa nousten edellisestä vuodesta 30,3 milj. eurolla eli 10,2 %. Käyttöomaisuus jakautui 96,6 % aineellisiin hyödykkeisiin (2019 96,0 %) ja 3,4 % aineettomiin hyödykkeisiin (2019 4,0 %).

Aineellisten hyödykkeiden kokonaisarvo kasvoi 31,1 milj. euroa (11,0%). Merkittävin kasvu kohdistui koneiden ja laitteiden ryhmään, joiden arvo kasvoi 22,5 milj. euroa. Suurimmat koneiden ja laitteiden käyttöomaisuuden aktivoinnit koskivat autojen ja muiden maakuljetusvälineiden sekä raskaiden työkoneiden hankintoja. Myös rakennelmien arvo kasvoi 4,1 milj. euroa aiheutuen erityisesti sääsuojahan-kinnoista.

Aineettomien hyödykkeiden arvo on laskenut 0,9 milj. euroa (7,5 %). Merkittävin muutos kohdistuu aineettomien oikeuksien määrään, joka väheni 1,0 milj. eurolla (9,9 %). Vähennys syntyi liittymismaksujen normaaleista poistoista uusien käyttöomaisuuden aktivointien puuttuessa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden määrän väheneminen vuodesta 2019 on 125,4 milj. euroa (14,2 %). Suurin muutos aiheutuu ennakkomaksuista, jotka ovat vähentyneet 134,2 milj. euroa. Ennakkomaksujen määrä oli 300,9 milj. euroa vähentyen edellisestä vuodesta 30,9 %. Maanpuolustuskaluston hankintaennakoiden määrä oli 212,8 milj. euroa, jossa on vähenemistä edelliseen vuoteen verrattuna 168,2 milj. euroa (44,1 %). Suurin yksittäinen tekijä vähenemiselle oli Laivue2020-hanketta koskeva ennakkomaksun purku aiheutuen suoritteiden valmistumisesta. Puolustus-
tarvikkeiden ja niihin liittyvien palveluiden ostoja koskevan Foreign Military Sales (FMS) -sopimuksen mukaisten ennakkomaksujen määrä oli 69,5 milj. euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 26,4 milj. euroa (61,2 %). Kasvun taustalla vaikuttavat hankkeiden etenemisestä ja maksuaikatauluista aiheutuvat vuosittaiset vaihtelut.

Vaihto-omaisuuden määrä pysyi lähes ennallaan, kasvaen vain 6,5 milj. eurolla eli noin 1,5 %.

Menotilien negatiivinen saldo (-1 985,81 eur) aiheutuu Danske Bankin 31.12.2020 veloittamasta palvelumaksusta.

Oma pääoma

Taseen pääoman siirrot -erään tilinpäätöksessä siirretyt katteet, tyhjennykset, lähetteen tili, hallinnan siirrot ja yhteishankinnoista aiheutuneet menonsiirrot olivat vuonna 2020 yhteismäärältään noin 2,90 mrd. euroa (2019 2,81 mrd. euroa). Kasvuun vaikutti suurimpana tekijänä maksujen lisääntyminen. Tilikauden kulujäämän ollessa noin 3,07 mrd. euroa, alittavat edellä mainitut pääoman siirtoihin kirjatut erät tilikauden tuottojen ja kulujen erotuksen 170,2 milj. eurolla. Valtion pääoma tilikauden 2020 lopussa oli 743,2 milj. euroa, jossa vähenemistä vuoteen 2019 verrattuna oli edellä mainittu 170,2 milj. euroa.

Vieras pääoma

Vuoteen 2019 verrattuna vieraan pääoman määrä kasvoi 75,1 milj. euroa. Ostovelat lisääntyivät vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna 59,5 milj. euroa eli 62,4 %.

Edelleen tilitettävät erät pysyivät kokonaisuudessaan edellisen vuoden tasolla.

Siirtovelat kokonaisuutena kasvoivat 13,0 milj. euroa (10,0 %) 143,2 milj. euroon. Kasvu jakautui muihin siirtovelkoihin (7,7 milj. euroa), joiden määrä yli kolminkertaistui edellisestä vuodesta, sekä lomapalkkavelkoihin (5,3 milj. euroa).

1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Puolustusvoimien ylin johto vastaa siitä, että Puolustusvoimissa toteutetaan talouden ja toiminnan laajuuteen sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäisen valvonnan menettelyt, joilla varmistetaan talouden ja toiminnan laillisuuden sekä tuloksellisuuden ja johtamisen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot.

Sisäisen valvonnan vastuut on sisällytetty Puolustusvoimien hallinnollisiin määräyksiin ja hallintoyksiköiden työjärjestyksiin. Hallintoyksiköt ovat sisällyttäneet sisäisen valvonnan vaatimuksia omiin toimintakäskyihinsä ja suunnitelmiinsa.

Taloustoimialan sisäisen valvonnan painopistealueita olivat maksuaikakorttien käyttöä ohjaavan normin noudattaminen ja raportointi, maksuaikakorteilla tehtyjen käteismaksujen käsittely, taloushallinnon prosessien toimivuus ja niiden noudattaminen sekä Handi-palvelun toimivuus. Oikeudellinen osasto jatkoi laillisuusvalvontaa ja vahvisti sen asemaa.

Puolustusvoimien johto tarkasti vuoden aikana tulos- ja hallintoyksiköitä. Toimialat toteuttivat sisäistä valvontaa tarkastuksina tulos- ja hallintoyksiköihin ja lisäksi tulokset toteuttivat sisäistä valvontaa toiminnan tarkastuksina alaisiinsa hallintoyksiköihin. Hallintoyksiköiden päälliköt valvoivat oman yksikkönsä toimintaa. Puolustusvoimien tulokset toteuttivat vuosiraportissaan arvioineet sisäisen valvonnan tason vuoden 2020 osalta pääosiltaan riittäväksi ja asianmukaiseksi.

Puolustusvoimien sisäisten tarkastusten painopiste raportointijakson aikana oli hyvän hallintotavan toteutumisen varmistamisessa sekä sisäisen valvonnan kattavuuden todentamisessa. Sisäinen tarkastus arvioi, että Puolustusvoimien sisäinen valvonta ja riskienhallinta on ollut organisaation sisäisen valvontakulttuurin yleisen arvon perusteella asianmukaista ja riittävää. Puutteita on havaittu edelleen riskipereustaisen sisäisen valvonnan ohjeistuksessa ja osaamisen varmistamisessa sekä ulottamisessa myös yhteistyökumppanien toimintaan. Puolustusvoimien materiaalin valvontamenettelyt ovat riittävät ja asianmukaiset.

Vuoden 2021 aikana valmistuu uusittu Puolustusvoimien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan normi, jossa otetaan käyttöön valtionvarainministeriön suosituksen mukainen sisäisen valvonnan uudistettu arviointikehikko. Lisäksi riskienhallinnan parantamiseksi on Puolustusvoimissa valmisteltu riskienhallintaan suunniteltua tietojärjestelmää, jonka pilottikäyttöönotto on toteutumassa keväällä 2021.

Tehtyjen havaintojen, valvontojen ja tarkastusten perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta on toteutunut pääosin hyvän hallintotavan ja talousarviolain mukaisesti ja täyttää talousarvioasetuksen 69§ vaatimukset.

1.9. Arviointien tulokset

VTV:n suorittama tilintarkastus kohdistui Puolustusvoimien vuoden 2020 kirjanpitoon, minkä lisäksi tarkastuksessa seurattiin aikaisempien tarkastushavaintojen perusteella tehtyjen toimenpiteiden toteutumista. Tilintarkastukseen liittyviä tarkastuskäyntejä ei epidemian vuoksi toteutettu, vaan tarkastus toteutettiin tietojärjestelmissä.

Toteutuneet tarkastuskäynnit Ilmavoimien ja Merivoimien esikuntiin sekä Puolustusvoimien logistiikkalaitokseen liittyivät strategisten suorituskäynteiden tarkastukseen. Tarkastusten suosituksissa painotettiin mm. Eduskunnan ajan tasalla pitämistä hankkeiden etenemisestä sekä lopputuotteiden ja kustannuslaskennan laatua ja kokonaiskustannusten läpinäkyvyyttä.

Puolustusvoimien sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan vuonna 2020 hyväksi yhdessä, tyydyttäväksi seitsemässä ja välttäväksi neljässä tarkastuksessa. Arvioiden perusteella ei voi kuitenkaan tehdä suoraan johtopäätöksiä Puolustusvoimien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta, koska tarkastuskohteiksi on valikoitu kokonaisuuksia, joissa jo etukäteen on arvioitu olevan kehittämistarpeita.

Puolustusvoimien asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin vuonna 2020 kuudetta kertaa ja kaikki keskeiset palveluntuottajat osallistuivat asiakastyytyväisyyskyselyyn. Asiakastyytyväisyys on pysynyt samalla hyvällä tasolla edelliseen raportointikauteen nähden ja palvelutoiminnan yhteiseksi asiakastyytyväisyysarvoksi saatiin tulos 4,0 joka oli hieman edellisvuotta parempi. Asiakastyytyväisyyskyselyä uudistettiin raportointikauden aikana joten tulokset eivät olleet kaikilta osin vertailukelpoisia aiempiin vuosiin nähden.

Kainuun prikaatille myönnettiin 3.4.2020 ISO 9001 -laatusertifikaatti jonka auditointi oli toteutettu marraskuussa 2019. Porin prikaatin suunnitelman mukainen ISO 14001 ympäristöjärjestelmän auditointi toteutettiin 26.-29.10.2020 Det Norske Veritaksen (DNV) toimesta.

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen toimintajärjestelmä on rakennettu ISO 9001:2015 vaatimusten mukaiseksi. Sertifikaatti on uudelleensertifioitu vuonna 2019 ja on voimassa 8.11.2022 asti. Elokuussa 2020 toteutetussa toimintajärjestelmän seuranta-auditoinnissa ei todettu poikkeamia.

1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Puolustusvoimissa ei ole todettu raportointijakson aikana merkittäviä talouteen tai omaisuuteen liittyviä väärinkäytöksiä tai väärinkäytösepäilyjä. Väärinkäytöksiä tai niiden epäilyjä on ilmoitettu kuusi kappaletta. Tapaukset liittyvät sekä omaisuuteen että varoihin ja ne kaikki ovat edelleen tutkinnassa. Tapausten taloudelliset intressit ovat noin sadasta eurosta muutamaan tuhanteen euroon.

2. TALOUSARVION TOTEUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaoittelun numero ja nimi							
11. Verot ja veronluonteiset tulot	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (T A + LT A t)	Tilinpäätös 2020	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %		
11.04.01. Arvonlisävero	42 128 753,53 42 128 753,53	46 619 793 46 619 793	46 619 792,79 46 619 792,79	0,00 0,00	100 % 100 %		
12. Sekalaiset tulot	6 511 037,51 2 400 809,78 18 000,00 4 083 636,85 0,00 8 590,88	26 588 238 2 140 237 18 000 2 417 427 22 000 000 12 574	26 588 237,89 2 140 236,54 18 000,00 2 417 426,91 22 000 000,00 12 574,44	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00	100 % 100 % 100 % 100 % 100 % 100 %		
Tuloarviotilit yhteensä							
	48 639 791,04	73 208 031	73 208 030,68	0,00	100 %		
Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot							
Päälukuan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (T A + LT A t)	Taloussarvion määrärahojen käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle	Edellisellä vuosilla siirtyneet	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	51 673 894,40 905 894,40	53 346 815 606 815	21 810 336,97 606 814,81	5 000 000,00 0,00	26 810 336,97 606 814,81	45 422 503,00	5 000 000,00
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonsiisäveromenot (A)							
24.01.29.1. Ulkoasiainhallinnon arvonsiisäveromenot	905 894,40 50 768 000,00	606 815 52 740 000	606 814,81 21 203 522,16	0,00 5 000 000,00	606 814,81 26 203 522,16	45 422 503,00	5 000 000,00
24.10.20. Suomalaisen kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (smr 2v)							
24.10.20.01. EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot (EK)	870 000,00	3 945 000	2 457 271,50	290 794,02	2 748 065,52	3 154 970,61	290 794,02
24.10.20.04. Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio) (EK)	1 985 000,00 10 294 000,00	1 620 000 8 609 000	1 443 854,45 2 144 397,49	0,00 4 709 205,98	1 443 854,45 6 853 603,47	1 740 326,07 6 471 544,11	0,00 4 709 205,98
24.10.20.05. Yhteiset menot (EK)							
24.10.20.08. Resolute Support-operaatio, Afganistan (EK)	7 260 000,00	2 881 000	2 359 574,86	0,00	2 359 574,86	6 984 809,05	0,00
24.10.20.09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikorista aiheutuvin menoihin, mahdollisiin uusiin							
kriisinhallintoporaatioihin sekä muihin	2 050 000,00	20 605 000	59 999,43	0,00	59 999,43	59 999,43	0,00
24.10.20.11. EUTM/Somalian koulutusoperaation menot (EK)	1 161 000,00	561 000	463 391,20	0,00	463 391,20	1 214 309,80	0,00
24.10.20.14. Libanonin kriisinhallintoporaation menot (EK)	15 225 000,00	7 127 000	6 822 276,30	0,00	6 822 276,30	16 999 712,39	0,00
24.10.20.15. EUTM/Malin koulutusoperaation menot (EK)	470 000,00	347 000	283 424,74	0,00	283 424,74	541 120,95	0,00
24.10.20.16. Malin YK-operaation menot (MINUSMA) (EK)	1 215 000,00	120 000	68 544,59	0,00	68 544,59	471 834,69	0,00
24.10.20.18. Irakin koulutusoperaation menot (EUNAVFOR MED, Välimeren	8 321 000,00	5 020 000	3 995 921,04	0,00	3 995 921,04	6 679 009,34	0,00
operaation menot) (EK)							
24.10.20.19. EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot (EK)	1 391 000,00	187 000	187 000,00	0,00	187 000,00	187 000,00	0,00
24.10.20.23. Naton Irakin koulutusoperaation menot (MNI) (EK)	526 000,00	514 000	157 997,36	0,00	157 997,36	157 997,36	0,00
24.10.20.24. EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot (EK)		1 204 000	759 869,20	0,00	759 869,20	759 869,20	0,00

27. Puolustusministeriön hallinnonala											
27.01.21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (smr 2v)											
27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonsäveroimet (A)											
27.10.01. Puolustusvoimien toimintamenot (nettoB) (smr 2v)											
27.10.01.1. Kiinteistömenot	3 055 389 328,61	3 114 991 115	2 287 151 595,54	827 829 066,53	3 114 980 662,07	10 453,15	924 984 092,97	3 747 458 426,97	2 635 978 096,25	1 089 480 330,72	
27.10.01.2. Puolustusvoimien	1 575 000,00	1 966 000	1 284 168,91	681 831,09	1 966 000,00	0,00	866 472,88	2 832 472,88	2 150 641,79	681 831,09	
toiminnallisia tarpeista aiheutuvien	274 060 606,08	292 506 781	292 506 781,22		292 506 781,22	0,00					
palvelusuhdeasuntojen vuokrausmaksujen	1 931 450 000,00	1 972 224 334	1 742 498 391,51	229 725 942,49	1 972 224 334,00	0,00	237 380 602,74	2 209 604 936,74	1 957 878 994,25	229 725 942,49	
27.10.01.3. Sotainvalidille ja	263 600 000,00	261 781 334	256 349 769,32	5 431 564,68	261 781 334,00	0,00	2 540 440,66	264 321 774,66	258 890 209,98	5 431 564,68	
sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle,	1 500 000,00	1 200 000	888 766,49	311 233,51	1 200 000,00	0,00	621 242,59	1 821 242,59	1 510 009,08	311 233,51	
partiolaistoimintaan sekä merkittävälle											
urheilutapahtumille suoritettavien											
liiketaloudellisiin perustein hinnoitellun											
maksullisen toiminnan hintojen	155 000,00	155 000	115 553,86	39 446,14	155 000,00	0,00	64 747,67	219 747,67	180 301,53	39 446,14	
alentamiseen (EK) (enintään)											
27.10.01.4. Isteikki Oyn osakkeiden											
merkittämisestä valtiolle aiheutuvat											
menot (EK) enintään		28 000	28 000,00	0,00	28 000,00	0,00		28 000,00	28 000,00	0,00	
liittyvistä sitoumuksista ja											
sopimuksista aiheutuvat valtion											
menot	250 650 000,00	258 860 000	202 453 987,26	56 406 012,74	258 860 000,00	0,00	67 288 164,98	326 148 164,98	247 742 152,24	56 406 012,74	
27.10.01.6.35. KASJ-järjestelmän ylläpito -											
tilausvaltuus (KPY)	3 000 000,00	3 000 000	1 851 566,00	1 148 434,00	3 000 000,00	0,00	1 033 872,00	4 033 872,00	2 885 438,00	1 148 434,00	
27.10.01.6.37. Kumossapidon											
kumppanuus (Millog) - tilausvaltuus (KPY)	95 131 000,00	93 897 000	93 897 000,00	0,00	93 897 000,00	0,00	0,04	93 897 000,04	93 897 000,04	0,00	
27.10.01.6.39. Vuoden 2016											
toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	8 986 000,00	6 380 000	4 432 953,32	1 947 046,68	6 380 000,00	0,00	7 667 382,60	14 047 382,60	8 100 335,92	1 947 046,68	
27.10.01.6.40. Vuoden 2017											
toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	25 045 000,00	13 330 000	8 136 544,15	5 193 455,85	13 330 000,00	0,00	20 821 151,58	34 151 151,58	18 957 695,73	5 193 455,85	
peruslentokoulutuksen											
koulutusjärjestelmän palveluhankinta -	4 581 000,00	4 581 000	1 834 691,27	2 746 308,73	4 581 000,00	0,00	3 527 395,58	8 108 395,58	5 362 086,85	2 746 308,73	
27.10.01.6.42. Vuoden 2018											
toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	106 400 000,00	28 652 000	12 408 133,62	16 243 866,38	28 652 000,00	0,00	33 398 079,63	62 050 079,63	37 806 213,25	16 243 866,38	
27.10.01.6.43. Vuoden 2019											
toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	7 507 000,00	108 940 000	79 852 048,90	29 087 951,10	108 940 000,00	0,00	840 283,55	109 780 283,55	80 692 332,45	29 087 951,10	
27.10.01.6.44. Vuoden 2020											
toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)		80 000	41 050,00	38 950,00	80 000,00	0,00		80 000,00	41 050,00	38 950,00	
27.10.01.9. Muut toimintamenot	1 415 545 000,00	1 450 200 000	1 282 662 314,58	167 537 685,42	1 450 200 000,00	0,00	166 866 006,84	1 617 068 006,84	1 449 528 321,42	167 537 685,42	
27.10.01.9.01. Muut toimintamenot (KPY)	1 415 459 006,96	1 450 190 000	1 282 483 371,52	167 537 685,42	1 450 021 056,94	168 943,06	166 866 006,84	1 617 056 006,84	1 449 349 378,36	167 537 685,42	
27.10.01.9.40. Toimintamenojen											
tilausvaltuuksien valtuutuskurssien											
muutoksista aiheutuvat menot (KPY)	85 993,04	10 000	178 943,06	0,00	178 943,06	-168 943,06	0,00	10 000,00	178 943,06	0,00	

27.30.20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (smr 2v)	58 380 000,00	59 386 000	9 490 569,81	49 895 430,19	59 386 000,00	0,00	48 317 172,41	107 703 172,41	57 807 742,22	49 895 430,19
27.30.20.01. Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio) (EK)	1 097 000,00	1 164 000	142 081,47	1 021 918,53	1 164 000,00	0,00	902 247,05	2 066 247,05	1 044 328,52	1 021 918,53
27.30.20.03. Sotilaatarkkijajatoiminnan menot (EK)	2 295 000,00	1 135 000	92 303,11	1 042 696,89	1 135 000,00	0,00	1 984 390,94	3 119 390,94	2 076 694,05	1 042 696,89
27.30.20.04. Resolute Support -operaatio, Afganistan (EK)	5 135 000,00	5 310 000	1 081 701,36	4 228 298,64	5 310 000,00	0,00	4 507 978,11	9 817 978,11	5 589 679,47	4 228 298,64
27.30.20.05. Irakin koulutusoperaation menot (EK)	10 420 000,00	5 705 000	1 840 962,60	3 864 037,40	5 705 000,00	0,00	6 824 196,96	12 529 196,96	8 665 159,56	3 864 037,40
27.30.20.07. Kriisinhallintaooperaatioiden yhteiset menot (EK)	6 416 000,00	5 854 000	1 280 492,62	4 573 507,38	5 854 000,00	0,00	4 159 464,83	10 013 464,83	5 439 957,45	4 573 507,38
27.30.20.08. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma (EK)	18 650 000,00	14 280 000	3 262 537,65	11 017 462,35	14 280 000,00	0,00	19 866 273,25	34 146 273,25	23 128 810,90	11 017 462,35
27.30.20.09. EU:n taisteluosastojen koulutustajan palkkaus-, muutto- ja asumismenot sekä siirtonaukset (EK)		410 000	0,00	410 000,00	410 000,00	0,00		410 000,00	0,00	410 000,00
27.30.20.10 EUNAVFOR MED, Välimeren operaation menot EK	230 000,00	36 590	36 590,00	0,00	36 590,00	0,00	61 521,61	98 111,61	98 111,61	0,00
27.30.20.11. EUTM/Somalian koulutusoperaation menot (EK)	365 000,00	656 000	217 816,09	438 183,91	656 000,00	0,00	377 809,13	1 033 809,13	595 625,22	438 183,91
27.30.20.12. EUNAVFOR MED Irini, Välimeren operaation menot (EK)		150 000	95 000,17	54 999,83	150 000,00	0,00		150 000,00	95 000,17	54 999,83
27.30.20.15. Libanonin kriisinhallintaooperaation menot (EK)	9 645 000,00	6 905 000	1 074 086,97	5 830 913,03	6 905 000,00	0,00	9 309 718,06	16 214 718,06	10 383 805,03	5 830 913,03
27.30.20.16. EUTM/Malin koulutusoperaation menot (EK)	280 000,00	308 000	100 692,52	207 307,48	308 000,00	0,00	162 866,21	470 866,21	263 558,73	207 307,48
27.30.20.17. Malin YK-operaation menot (MINUSMA) (EK)	653 000,00	265 000	35 697,13	229 302,87	265 000,00	0,00	160 706,26	425 706,26	196 403,39	229 302,87
27.30.20.19. Naton Irakin koulutusoperaation menot (NIMI) (EK)	475 000,00	175 000	61 174,38	113 825,62	175 000,00	0,00	0,00	175 000,00	61 174,38	113 825,62
27.30.20.20. Varalla käymissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, Pohjoismaiden Base Camp -pooliin osallistumisesta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin	2 719 000,00	17 032 410	169 433,74	16 862 976,26	17 032 410,00	0,00	0,00	17 032 410,00	169 433,74	16 862 976,26
27.30.95 Kurssivaihtelut (netto) (A)	4 722,53	10 000	-453,15	0,00	-453,15	10 453,15				

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön talousarvion toteumatilaston tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾											Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarvio-menot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2020 valtuudet					Talousarvio-menot 2020					Määräraha-tarve 2021	Määräraha-tarve 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve myöhemmin yhteensä	
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämä	Uusittavissa									
27.10.01 Puolustusvoimien toimintameno	1 184 104	1 138 440	55 577	1 194 017	1 142 176	51 841	45 840	247 742	296 509	146 824	130 509	632 888	1 206 730			
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 184 104							232 793	68 452	11 051	0	0 [✓]	79 503			
Vuonna 2020 käytettävissä olleet valtuudet		1 138 440	55 577	1 194 017	1 142 176	51 841	45 840	14 949	228 057	135 773	130 509	632 888 [✓]	1 127 227			
27.10.18 Puolustusmateriaalihankeinnot	4 541 390	94 820	187 088	281 908	103 543	178 365	170 295	442 613	842 257	262 608	254 338	306 127	1 665 330			
Aikaisempien vuosien valtuudet	4 541 390							401 798	796 480	247 862	254 338	303 922 [✓]	1 602 602			
Vuonna 2020 käytettävissä olleet valtuudet		94 820	187 088	281 908	103 543	178 365	170 295	40 815	45 777	14 746	0	2 205 [✓]	62 728			
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	0							0	0	0	0	0	0			
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0							0	0	0	0	0	0			
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾	0							0	0	0	0	0	0			
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Yhteensä	5 725 494	1 233 260	242 665	1 475 925	1 245 719	230 206	216 135	690 355	1 138 766	409 432	384 847	939 015	2 872 060			
Aikaisempien vuosien valtuudet, josta	0							0	0	0	0	0	0			
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾	0							0	0	0	0	0	0			
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾	0							0	0	0	0	0	0			
Vuonna n käytettävissä olleet valtuudet, josta		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
- korkotuki- tms. valtuudet ⁴⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
- talonrakennushankevaluudet ⁵⁾		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakan enimmäismäärän määrittelyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00."

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu tulevana varainhoitovuotena.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakan enimmäismäärän tai valtionapujen oikeuttavien kustannusten enimmäismäärän tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä)

⁵⁾ Talousarviolain 10 §:n 2 momentissa säädetyn laajuus- tai kustannusarvion perusteella myönnetty valtuudet. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää talonrakennushankevaluuksia.

3. TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2020 - 31.12.2020		1.1.2019 - 31.12.2019	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	1 879 676,37		2 882 373,38	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	23 712 439,03		23 028 422,31	
Muut toiminnan tuotot	<u>14 937 763,07</u>	40 529 878,47	<u>13 501 967,21</u>	39 412 762,90
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	284 906 272,17		273 001 288,94	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-6 499 355,67		-15 740 339,20	
Henkilöstökulut	897 393 241,70		867 433 655,76	
Vuokrat	195 263 325,50		200 025 473,18	
Palvelujen ostot	787 177 153,63		724 437 739,26	
Muut kulut	653 349 525,00		399 007 036,44	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-15 925 516,89		-14 363 492,41	
Poistot	<u>65 369 740,48</u>	<u>-2 861 034 385,92</u>	<u>62 373 876,98</u>	<u>-2 496 175 238,95</u>
JÄÄMÄ I		-2 820 504 507,45		-2 456 762 476,05
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	-45 563,38		1 404 440,01	
Rahoituskulut	<u>-117 696,62</u>	-163 260,00	<u>-36 057,41</u>	1 368 382,60
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	2 801 866,80		4 557 636,90	
Satunnaiset kulut	<u>-950 654,47</u>	1 851 212,33	<u>-1 410 551,00</u>	3 147 085,90
JÄÄMÄ II		-2 818 816 555,12		-2 452 247 007,55
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	<u>4 172,16</u>	-4 172,16	<u>7 094,97</u>	-7 094,97
JÄÄMÄ III		-2 818 820 727,28		-2 452 254 102,52
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	46 686 546,75		42 070 531,96	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-295 568 837,43</u>	<u>-248 882 290,68</u>	<u>-271 892 954,80</u>	<u>-229 822 422,84</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-3 067 703 017,96</u>		<u>-2 682 076 525,36</u>

4. TASE

	31.12.2020		31.12.2019	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Tutkimus- ja kehittämismenot	894 557,08		1 210 056,64	
Aineettomat oikeudet	9 572 450,74		10 622 977,98	
Muut pitkävaikutteiset menot	147 557,80		80 497,80	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>408 493,50</u>	11 023 059,12	<u>0,00</u>	11 913 532,42
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset	1 345 355,37		912 066,78	
Rakennelmat	25 680 736,95		21 534 417,85	
Rakenteet	2 116 979,53		909 853,20	
Koneet ja laitteet	254 742 653,93		232 275 223,02	
Kalusteet	469 992,81		317 073,40	
Muut aineelliset hyödykkeet	234 553,45		241 293,81	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>30 165 782,68</u>	314 756 054,72	<u>27 423 483,99</u>	283 613 412,05
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>27 700,00</u>	<u>27 700,00</u>	<u>0,00</u>	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ		325 806 813,84		295 526 944,47
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>442 423 110,56</u>	442 423 110,56	<u>435 923 754,89</u>	435 923 754,89
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>444 877,03</u>	444 877,03	<u>377 498,04</u>	377 498,04
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	7 674 636,59		4 436 962,50	
Siirtosaamiset	1 922 851,62		2 929 205,99	
Muut lyhytaikaiset saamiset	987 713,58		1 182 977,65	
Ennakkomaksut	<u>300 856 567,60</u>	311 441 769,39	<u>435 078 462,77</u>	443 627 608,91
RAHOITUSOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT LYHYTAIKAISET SJOITUKSET				
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	586 830,90		462 159,14	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-1 985,81		0,00	
Muut pankkitilit	<u>633 831,88</u>	<u>1 218 676,97</u>	<u>503 481,20</u>	<u>965 640,34</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		755 528 433,95		880 894 502,18
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>1 081 335 247,79</u>		<u>1 176 421 446,65</u>

	31.12.2020		31.12.2019	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	81 387 757,35		81 387 757,35	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	831 989 947,32		706 593 767,06	
Pääoman siirrot	2 897 500 836,35		2 807 472 705,62	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-3 067 703 017,96	743 175 523,06	<u>-2 682 076 525,36</u>	913 377 704,67
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	284 653,43		334 066,70	
Ostovelat	154 905 381,73		95 379 219,52	
Kirjanpitoyksikköjen väliset tilitykset	19 747 196,20		16 846 872,74	
Edelleen tilittettävät erät	17 698 173,46		17 783 429,69	
Siirtovelat	143 169 222,54		130 147 932,72	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>2 355 097,37</u>	<u>338 159 724,73</u>	<u>2 552 220,61</u>	<u>263 043 741,98</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		338 159 724,73		263 043 741,98
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>1 081 335 247,79</u>		<u>1 176 421 446,65</u>

Tilinpäätöksessä ei ole avoinna muita kuin Suomen rahan määräisiä myyntisaatavia.

**Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulu-
jäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen**

Vaihto-omaisuuden arvostamisessa noudatettiin edelleen erillistä 15.1.2016 päivitettyä arvostussuunnitelmaa, jonka asianmukaisuus vuoden 2020 tilinpäätöstilanteessa on tarkistettu ja todettu, että oleellista muutosta ei ole tapahtunut. Vaihto-omaisuuden arvon määrittelyssä on huomioitu Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön materiaalikirjanpidossa oleva vaihto-omaisuus.

**Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätös-
vuoden tietojen kanssa**

Yhteistoiminnan kustannusten korvausten ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksien tilien numerointi ja sijainti tilikarttahierarkiassa muuttuivat vuoden 2020 alussa. Tilien kertymät raportoidaan tuotto- ja kululaskelmassa tilikarttahierarkian mukaisesti laskelman rivillä Palvelujen ostot. Aiemmin nämä erät on esitetty omalla rivillään Sisäiset kulut. Tuotto- ja kululaskelmassa esitetyt vuoden 2019 tieto on muutettu vastaamaan vuoden 2020 käytäntöä. Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön kyseinen vuoden 2019 Sisäiset kulut -erien toteutumatiето oli 2 232 258,08 euroa.

Valtiokonttorin "Tilimääräys 1.1.2020" -määräykseen ja sitä koskeviin päivityksiin perustuen tehtiin Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön vuoden 2020 tilipuitteisiin seuraavat lisäykset ja muutokset:

- Lisättiin 3.12.2019 jo vuoden 2019 puolella julkaistuihin vuoden 2020 tilipuitteisiin valtion sisäisten erien eliminointia varten seuraavat liikekirjanpidon tilit:

3988	Muut tuotot, sisäiset K
40098	Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset K
42098	Vuokrat, sisäiset K
43018	Rakennusten korjaus- ja kunnossapitopalvelut, sisäiset K
43098	Korjaus- ja kunnossapitopalvelut, sisäiset K
43198	Rakentamispalvelut, sisäiset K
43298	Toimistopalvelut, sisäiset K
43408	Siivouspalvelut, sisäiset K
43418	Pesulapalvelut, sisäiset K
43428	Ympäristöhoito- ja ylläpitopalvelut, sisäiset K
43928	Asiantuntija- ja tutkimuspalvelut, sisäiset K
43968	Yhteistoiminnan kustannusten korvaukset, sisäiset K
43978	Yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuudet, sisäiset K
43998	Muut palvelut, sisäiset K
45208	Patentti-, lisenssi- ja käyttöoikeusmaksut, sisäiset K
45898	Muut pakolliset maksut, sisäiset K
45998	Muut kulut, sisäiset K
51998	Rahoituskulut, sisäiset K
6098	Satunnaiset tuotot, sisäiset K
61998	Satunnaiset kulut, sisäiset K

- 29.1.2020 lisättiin seuraavien liikekirjanpidon tilien ja niiden alajaottelujen sisältömäärittelyihin maininta siitä, että Valtiokonttorin määräyksen mukaisesti kyseiset tilit ovat sekatilejä, joiden kumppanikoodilliset kirjaukset huomioidaan valtion tilinpäätöksessä eliminoitavissa erissä:

2990	Kirjanpitoyksikön virhetili
3900	Aineettoman omaisuuden myyntivoitot
3904	Rakenteiden myyntivoitot
3905	Kuljetusvälineiden myyntivoitot
3906	Muiden koneiden ja laitteiden myyntivoitot
3908	Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot
3909	Muun omaisuuden myyntivoitot
4330	Koulutuspalvelut
4333	Virkistyspalvelut
4339	Muut henkilöstöpalvelut
4530	Liikennevahinkomaksut
4539	Muut vahinkovakuutusmaksut
4550	Aineettoman omaisuuden myyntitappiot
4554	Rakenteiden myyntitappiot
4555	Kuljetusvälineiden myyntitappiot
4556	Muiden koneiden ja laitteiden myyntitappiot
4558	Muiden osakkeiden ja osuuksien myyntitappiot
4559	Muun omaisuuden myyntitappio

- 3.3.2020 lisättiin valtion sisäisten erien eliminointia varten seuraavat liikekirjanpidon tilit ja samalla edellä mainitut tilit 40098, 43298 ja 43998 muutettiin summatason tileiksi:

400985	Puhdistusaineiden ja -tarvikkeiden osto kust.paikalle, sisäiset K
400987	Prosessienergian osto kustannuspaikalle, sisäiset K
400989	Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset K
432983	ICT-käyttöpalvelut, sisäiset K
432989	Muut toimistopalvelut, sisäiset K
439980	Työterveyspalvelut KL0, sisäiset K
439981	Työterveyspalvelut KL1, sisäiset K
439982	Työterveyspalvelut KL2, sisäiset K
439983	Muut koulutuspalvelut, sisäiset K
439984	Lämpöpalvelut, sisäiset K
439985	Sähkö, sisäiset K
439986	Vesihuolto, sisäiset K
439989	Muut palvelut, sisäiset K

- 30.4.2020 lisättiin seuraavien liikekirjanpidon tilien nimiin merkintä K sekä niiden sisältömäärittelyihin maininta siitä, että tilit huomioidaan valtion tilinpäätöksen eliminoitavissa erissä:

2582	Tapaturmamaksut T, K
41141	Varsinaisten palkkojen tapaturmamaksut K
41142	Lisäpalkkojen tapaturmamaksut K
41143	Ulkopuolisille maksettavien palkkioiden tapaturmamaksut K

- 3.6.2020 lisättiin valtion sisäisten erien eliminointia varten seuraava liikekirjanpidon tili:

45028 Matkustuspalvelut, sisäiset K

- 2.10.2020 lisättiin 1.12.2020 lukien tapahtuvaa valtion maksuliikeuudistusta varten päävälittäjäpankkivaihdoksen edellyttämät seuraavat liikekirjanpidon tilit:

19101	Yleiset maksuliiketulotilit DANSKE T
19102	Yleiset maksuliiketulotilit NORDEA T
19201	Yleiset maksuliikemenotilit DANSKE T
19202	Yleiset maksuliikemenotilit NORDEA T
19931	Katteet DANSKE T
19932	Katteet NORDEA T
19941	Tyhjennykset DANSKE T
19942	Tyhjennykset NORDEA T
26201	DANSKE T
26202	NORDEA T

- Samassa yhteydessä valtion maksuliikeuudistukseen liittyen muutettiin liikekirjanpidon tilien nimet seuraaviksi:

1910	Yleiset maksuliiketulotilit OP T
1920	Yleiset maksuliikemenotilit OP T
1994	Tyhjennykset OP T
26200	OP T

Valtion virka- ja työehtosopimuksessa sopimuskaudelle 2018-2020 (9.3.2018) on sopimuksen 6 §:ssä kirjattu, että virkamiehelle ja työntekijälle, jonka palvelussuhde on alkanut viimeistään 3.9.2018 ja palvelussuhde on keskeytymättä jatkunut 18.11.2018 saakka, maksettiin tammikuun 2019 palkanmaksun yhteydessä erillinen kertaerä. Kertaerä oli suuruudeltaan 9,2 %:a yleisen virka- ja työehtosopimuksen 7 §:n mukaisesta kuukausipalkkauksesta. Kertaerää ei ole jaksotettu useille tilikausille, vaan se kirjattiin kokonaisuudessaan tilikauden 2019 menoksi.

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 3

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
27. Puolustusministeriön hallinnonala			22 000 000,00
Vuosi 2019			22 000 000,00
27.10.01.6.39	Vuoden 2016 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	4 000 000,00	
27.10.01.6.40	Vuoden 2017 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	10 000 000,00	
27.10.01.6.42	Vuoden 2018 toimintamenojen tilausvaltuus (KPY)	8 000 000,00	
Pääluokat yhteensä			
Vuosi 2019			22 000 000,00

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2020	2019
Henkilöstökulut	763 784 272,92	743 017 948,73
Palkat ja palkkiot	759 492 376,45	731 650 462,17
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	4 291 896,47	11 367 486,56
Henkilösivukulut	133 608 968,78	124 415 707,03
Eläkekulut	117 709 132,18	115 926 783,71
Muut henkilösivukulut	15 899 836,60	8 488 923,32
Yhteensä	897 393 241,70	867 433 655,76
Johdon palkat ja palkkiot, josta	5 611 785,20	5 516 633,57
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	6 972,69	7 180,00
Johto	6 972,69	7 180,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Palkat ja palkkiot sisältävät palkkioita euroa 1.544.180,00 (1.899.422,17 euroa). Lisäksi palkat ja palkkiot sisältävät reserviläisille maksettuja palkkoja 5.298.815,84 euroa (6.990.282,70 euroa), asevelvollisille maksettuja päivärahoja euroa 39.258.979,45 (38.559.166,35 euroa) sekä kriisinhallintahenkilöstölle maksettuja päivärahoja euroa 10.415.810,70 (10.398.123,41euroa).

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 6:
Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Käyttöomaisuus- luokka	Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
11. Aineettomat hyödykkeet					
110000	Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	5	20	0
111900	Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	5	20	0
112000	Ostetut valmisohjelmistot ja tietojärjestelmät	Tasapoisto	5	20	0
112100	Patenttioikeudet	Tasapoisto	10	10	0
112200	Tekijänoikeudet	Tasapoisto	10	10	0
112300	Liittymismaksut	Tasapoisto	10	10	0
112900	Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	10	10	0
114000	Itsevalmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät	Tasapoisto	5	20	0
114900	Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5	20	0
	Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	Ei poistoaikaa			
12. Aineelliset hyödykkeet					
112100	Toimistorakennukset	Tasapoisto	20	5	0
122300	Varistorakennukset	Tasapoisto	20	5	0
122900	Muut rakennukset	Tasapoisto	20	5	0
123000	Rakennelmat	Tasapoisto	10	10	0
124000	Tierakenteet	Tasapoisto	10	10	0
124400	Muut vesirakenteet	Tasapoisto	10	10	0
124900	Muut rakenteet	Tasapoisto	10	10	0
125000	Autot ja muut maajetäsvälineet	Tasapoisto	5	20	0
Laivat ja muut vesikuljetusvälineet					
125100	Alukset ja raskaat vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	15	6,7	0
125110	Pienveneet ja kevyet vesikuljetusvälineet	Tasapoisto	5	20	0
125200	Lentokoneet ja muut ilmakuljetusvälineet	Tasapoisto	20	5	0
125300	Raskaat työkoneet (käyttöaika yli 10 vuotta)	Tasapoisto	15	6,7	0
125400	Kevyet työkoneet (käyttöaika alle 10 vuotta)	Tasapoisto	10	10	0
ICT-laitteet ja niiden oheislaitteet					
125510	Työasemat	Tasapoisto	3	33,3	0
125520	Palvelinkoneet	Tasapoisto	3	33,3	0
125530	Tulostimet ja monitoimilaitteet	Tasapoisto	3	33,3	0
125590	Muut tietoteknikka-alan laitteet	Tasapoisto	3	33,3	0
125600	Toimistokoneet ja -laitteet	Tasapoisto	5	20	0
125700	Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	0
125800	Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
125900	Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	Tasapoisto	10	10	0

Muut tutkimuslaitteet

126000	Muut tutkimuslaitteet	Tasapoisto	10	10	0
126010	Mittalaitteet	Tasapoisto	5	20	0

Muut koneet ja laitteet

126910	Simulaattorit	Tasapoisto	20	5	0
126920	Lennonvarmistuslaitteet	Tasapoisto	15	6,7	0
126930	Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika yli 5 vuotta)	Tasapoisto	10	10	0
126940	Muut koneet ja laitteet (Käyttöaika alle 5 vuotta)	Tasapoisto	5	20	0
127000	Asuinhuoneisto-ja toimistokalusteet	Tasapoisto	10	10	0
127900	Muut kalusteet	Tasapoisto	10	10	0
128000	Taide-esineet	Ei poistoaikaa			
128900	Muut aineelliset hyödykkeet	Tasapoisto	10	10	0
	Keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat	Ei poistoaikaa			

13. Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

130100	Osakkeet	Ei poistoaikaa
130300	Osuudet	Ei poistoaikaa

1) Jos kyseessä on substanssipoisto, sarakkeeseen merkitään - .

Lisätiedot:

Hankinnasta aiheutuva meno kirjataan hankintatilikauden kuluksi, mikäli kyseessä on lyhytvaikutteinen hankinta. Mikäli kyseessä on pitkävaikutteinen tuotannontekijä, niin sen hankintameno on valtion talousarviosta annetun asetuksen 66 §:n mukaan aktivoitava luonteensa mukaisesti. Poistomenettelyssä noudatetaan Puolustusvoimattilivirastossa seuraavia sääntöjä

1. Poistomenettelyn alarajana on yhden vuoden taloudellinen pitoaika. Tätä lyhyempivaikutteisemmat tuotannontekijät kirjataan kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi.

2. Poistomenettelyn alarajana on 10.000 euron arvonalisäveroton hankintameno. Tätä alaisemmat tuotannontekijöiden hankintamenot kirjataan kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi.

Taide-esineiden osalta noudatetaan 10.000 euron aktivointirajaa. Tätä alaisemmat taide-esineiden hankintamenot kirjataan kokonaisuudessaan hankintatilikauden kuluksi. Osakkeiden ja osuuksien osalta ei noudateta 10.000 euron aktivointirajaa, vaan kaikki osakkeet ja osuudet aktivoidaan taseeseen riippumatta niiden hankintamenosta.

Käyttöomaisuuden perusparannusmenoina käsitellään sellaiset menot, jotka lisäävät olennaisesti hyödykkeen tuotantokykyä. Tällaiset perusparannusmenot merkitään käyttöomaisuuden alkuperäisen hankintamenon lisäykseksi. Sellaiset perusparannusmenot, joilla ei lisätä käyttöomaisuuden tuotantokykyä kirjataan korjaus- ja kunnossapitomenoina suoraan hankintatilikauden kuluksi.

Käyttöomaisuuskohde pidetään käyttöomaisuuskirjanpidossa niin kauan kuin sen vaikutusaika jatkuu, vaikka sen koko hankintameno olisi jo kirjattu poistoina kuluksi.

Omaisuuksien ilmaisluovutuksen tai tuhoutumisen yhteydessä mahdollinen jäljellä oleva menojäännös poistetaan kokonaan. Myynnin yhteydessä tehdään viimeinen poisto omaisuuden viimeiseltä käyttökuukaudelta, jonka jälkeen jäljelle jäävä menojäännös kirjataan myyntivoittojen tai tappioiden tilin oikaisuksi.

"Ei poistoaikaa" tarkoittaa, ettei ao. omaisuusryhmän hyödykkeistä tehdä poistoja

Poikkeukset Puolustusvoimat-kirjanpitoyksikön poistosuunnitelmaan:

Poistosuunnitelman mukaisista poistoajoista voidaan erikoisesineiden tai erityisissä käyttötarkoituksissa olevien esineiden osalta myöntää hallintoyksikön esityksen perusteella poikkeuksia Pääesikunnan suunnitteluosaston talousjohtajan päätöksellä. Esitykset poistosuunnitelmasta poikkeamisesta on tehtävä Pääesikunnan suunnitteluosaston taloussektorille.

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet					Yhteensä
	110. Perustamis- ja järjestyksen menot	111. Tutkimus- ja kehittämismenot	112. Aineettomat oikeudet	114. Muut pitkävaikutteiset menot	119. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2020	0,00	2 016 091,64	63 970 376,00	8 103 744,85	0,00	74 090 212,49
Lisäykset	0,00	21 274,28	3 306 031,17	80 400,00	408 493,50	3 816 198,95
Vähennykset	0,00	0,00	20 184,57	0,00	0,00	20 184,57
Hankintameno 31.12.2020	0,00	2 037 365,92	67 256 222,60	8 184 144,85	408 493,50	77 886 226,87
Kertyneet poistot 1.1.2020	0,00	806 035,00	53 347 398,02	8 023 247,05	0,00	62 176 680,07
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	20 184,57	0,00	0,00	20 184,57
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	336 773,84	4 356 558,41	13 340,00	0,00	4 706 672,25
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2020	0,00	1 142 808,84	57 683 771,86	8 036 587,05	0,00	66 863 167,75
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	0,00	894 557,08	9 572 450,74	147 557,80	408 493,50	11 023 059,12

	Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä
	122. - 124. Rakennukset, rakennelmat ja rakenteet	125. - 127 Koneet ja laitteet sekä kalusteet	128. Muut aineelliset hyödykkeet	129. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2020	61 431 015,37	807 930 902,58	467 909,42	27 423 483,99	897 253 311,36
Lisäykset	10 050 280,96	79 045 948,71	0,00	15 593 524,48	104 689 754,15
Vähennykset	36 101,42	6 897 877,58	0,00	12 851 225,79	19 785 204,79
Hankintameno 31.12.2020	71 445 194,91	880 078 973,71	467 909,42	30 165 782,68	982 157 860,72
Kertyneet poistot 1.1.2020	38 074 677,54	575 338 606,16	226 615,61	0,00	613 639 899,31
Vähennysten kertyneet poistot	15 778,32	6 885 383,22	0,00	0,00	6 901 161,54
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	4 243 223,84	56 378 083,59	6 740,36	0,00	60 628 047,79
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot		35 020,44		0,00	35 020,44
Tilikauden arvonalennukset		0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2020	42 302 123,06	624 866 326,97	233 355,97	0,00	667 401 806,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	29 143 071,85	255 212 646,74	234 553,45	30 165 782,68	314 756 054,72

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		Yhteensä
	130. Käyttöomaisuus- arvopaperit		
Hankintameno 1.1.2020	0,00		0,00
Lisäykset	27 700,00		27 700,00
Vähennykset			0,00
Hankintameno 31.12.2020	27 700,00		27 700,00
Kertyneet poistot 1.1.2020	0,00		0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00		0,00

Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2020	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	27 700,00	27 700,00

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2020	2019	Muutos 2020-2019
Korot euromääräisistä saamisista	19 103,06	1 447 880,32	-1 428 777,26
Korot valuuttamääräisistä saamisista	22,13	52,18	-30,05
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-64 688,57	-43 492,49	-21 196,08
Rahoitustuotot yhteensä	-45 563,38	1 404 440,01	-1 450 003,39
Rahoituskulut	2020	2019	Muutos
Korot euromääräisistä veloista	117 689,93	36 028,13	81 661,80
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	29,28	-29,28
Muut rahoituskulut	6,69	0,00	6,69
Rahoituskulut yhteensä	117 696,62	36 057,41	81 639,21
Netto	-163 260,00	1 368 382,60	-1 531 642,60

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 9

**Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pää-
oman ehtoiset sijoitukset**

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

31.12.2020							31.12.2019	
	Kap- pale määrä	Mark- kina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omistus- osuus %	Myyntioikeuk- sien alaraja %	Saadut osingot	Mark- kina- arvo	Kirjanpito- arvo
Julkisesti noteeraa- mattomat osakkeet ja osuudet			27 700,00			0,00		
Istekki Oy	20		27 700,00					

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 11.

**Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut
sekä muut monivuotiset vastuut**

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 12.1.

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä valuutoittain

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 12.1.

Liite 12.2: Muut monivuotiset vastuut ja valtion toissijaiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan

Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio menot 2020	Määräraha tarve 2021	Määräraha tarve 2022	Määräraha tarve 2023	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä						
	303 621 806	424 891 292	418 817 248	399 912 760	345 401 816	1 589 023 116

**Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten
kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset**

€	Talousarvio menot 2020	Määräraha tarve 2021	Määräraha tarve 2022	Määräraha tarve 2023	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Kruunuasunnot, PVSOP 172/2016 (mom. 24.10.20 ja 27.30.20)	403 789	181 000	181 000	181 000	0	543 000
Strategic Airlift Capability (SAC) -sopimuk- sen hallinto- ja käyttökustannukset (mom. 27.30.20)	2 670 000	2 500 000	2 700 000	2 800 000	2 800 000	10 800 000
Muut sopimukset ja sitoumukset yh- teensä	3 073 789	2 681 000	2 881 000	2 981 000	2 800 000	11 343 000
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	306 695 595	427 572 292	421 698 248	402 893 760	348 201 816	1 600 366 116

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisällytettävät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä		
	31.12.2019	31.12.2018	
Säätiöt			
Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi	1 006 600,32	928 694,80	Säätiön tarkoituksena on edistää kyvykkäiden Suomen upseereiden mahdollisuuksia tehdä ja seurata sotatieteellistä tutkimusta.
Maanpuolustuksen aloitesäätiö	766 898,36	725 772,52	Säätiön tarkoituksena on edistää Suomen puolustusvoimissa toimivien ihmisten aloitteellisuutta, innovatiivisuutta ja luovuutta sekä tehtävissään että yleisten sotatieteiden, erityisesti sotatekniikan, johtamiskulttuurin, hallinnon, pedagogiikan ja sotilassosiologian aloilla.
Puolustusvoimien Tukisäätiö	9 608 652,61	8 942 114,69	Säätiön tarkoituksena on tukea maanpuolustustyötä ja maanpuolustustahtoa kohottavaa toimintaa sekä tehdä puolustusvoimat tunnetuksi yhteiskunnassamme.
Tykistökoulun tukisäätiö	198 844,07	185 144,44	Tukea maanpuolustustyötä ja sen piirissä erityisesti Tykistökoulussa tapahtuvaa tykistöllisiä tietoja ja taitoja edistävää opiskelua sekä opetus-, tutkimus- ja kehittämistyötä ja julkaisutoimintaa sekä aselajien printeiden säilyttämistä ja vaalimista.
Ilmavoimien henkilöstön avustussäätiö	529 695,22	527 520,39	Säätiön tarkoituksena on tukea palveluksessa olevien henkilöiden omaisia kuolemantapauksen yhteydessä.
Ilmavoimien Tuki-säätiö	2 193 840,46	2 054 793,43	Säätiön tarkoituksena on edistää maanpuolustustyötä ja erityisesti maamme ilmapuolustusta avustamalla taloudellisesti Ilmavoimien teknillistä ja taktillista kehitystä tarkoittavia pyrkimyksiä ilmailutietouden-, -taidon ja -pätevyyden kohottamiseksi sekä tukemalla maanpuolustuksen kehittämiseen tähtäävää tieteellistä työtä, paitsi Ilmavoimien ja sen reservin piirissä, myös ilmapuolustuksen hyväksi muutoin toimivien henkilöiden keskuudessa.
Yhdistykset			
Maasotakoulun Tuki ry.	16 772,73	8 548,86	Yhdistyksen tarkoituksena on Maasotakoulun tukeminen.
Rahastot			
Viestikoulun Stipendirahasto	2 530,06	2 530,06	Stipendirahaston tarkoituksena on jakaa stipendejä ja palkkioita kurssien oppilaille.
Panssarikoulun tukitili	0,00	2 107,45	Rahaston tarkoituksena on Panssarikoulun tukeminen.

Taseen loppusummina on esitetty kaksi viimeisintä vahvistettua tilinpäätöstä.

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Puolustusvoimilla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Puolustusvoimien tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikkö korvasi asteittain vuoden 2020 maaliskuusta alkaen omistamansa sähköisen tositteiden käsittely- ja arkistointijärjestelmän Rondon valtion yhteisellä Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen (Palkeet) omistamalla Handi-palvelulla, josta otettiin käyttöön Rondossa olleet tositteiden kierrätys- ja arkistointitoiminnallisuudet. Rondon korvaamisen viimeisenä vaiheena toteutettiin syyskuussa arkistoratkaisun käyttöönotto.

Vuonna 2020 Palkeiden palvelutuotantoon sisältyvässä ostolaskujen reitityksessä esiintyi kesällä ja alkusyksystä runsaasti vasteajan ylityksiä aiheuttaen viivästyksiä Puolustusvoimissa tapahtuvassa menojen käsittelyssä. Puolustusvoimat reklamoi 4.9.2020 vasteajan ylityksistä Palkeita, joka vastasi reklamaatioon 14.9.2020. Reklamaation jälkeen vasteajan ylittäneiden ostolaskujen ongelma saatiin pääosin ratkaistua. Puolustusvoimien Handi-palvelussa tapahtui 10.9.2020 ostolaskujen sisään luvussa virhe, jota koskeva vikatilanne huomattiin Palkeissa 23.9.2020. Puolustusvoimat reklamoi kyseisestä Handi-palvelussa olleesta vikatilanteesta Palkeita 1.10.2020 saaden vastauksen 8.10.2020. Vikatilanne oli aiheutunut Handi-palvelun automaattireititys -toiminnallisuuden käyttöönoton yhteydessä eikä vikatilanne ole enää toistunut.

Valtion sisäisten saamisten ja velkojen eliminointi vuoden 2020 tilinpäätöksessä aiheutti ylimääräistä kiirettä lisäten työmäärää. Syinä lisääntyneeseen työmäärään olivat valtion kirjanpitoyksiköiden erilaiset tilinpäätösaikataulut ja se, että useissa tapauksissa ilman yhteydenottoa valtion sisäiseen laskuttajaan ei saatu selvitettyä, kummalle vuodelle tosite kohdentuu. Valtion sisäisten toimittajien siirtovelkakirjaukset olivat melkein puolet kaikista Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön siirtovelkakirjauksista. Euromääräisesti valtion sisäisten toimittajien siirtovelkakirjaukset olivat noin 13 % kaikkien siirtovelkakirjauksien kokonaismäärästä. Ne sisälsivät myös summaltaan pieniä ja kokonaisuuden kannalta epäolennaisia eriä.

Tilinpäätöksen liitteen 12 "Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut" alakohtaan "Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset" on merkitty monivuotiset vastuut, joiden määrärahatarpeet koskevat vuonna 2019 ilmoitetun momentin 24.10.20 "Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot" lisäksi myös momenttia 27.30.20 "Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot".

6. ALLEKIRJOITUS

Puolustusvoimat -kirjanpitoyksikön tilinpäätös on hyväksytty.

Helsingissä 24. helmikuuta 2021

Puolustusvoimain komentaja
Kenraali

Timo Kivinen

Pääesikunnan päällikkö
Kenraaliluutnantti

Eero Pyötsiä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . .2021